

Врз основа на член 184 став 1 точка б од Законот за хартии од вредност (Службен весник на Република Македонија бр. 95/2005, 25/2007, 07/2008, 57/2010, 135/2011, 13/2013, 188/2013, 43/2014, 15/2015, 154/2015, 192/2015, 23/2016 и 83/2018) и член 10 став 7 од Законот за спречување перење на пари и финасирање на тероризам (Службен весник на Република Македонија бр. 120/2018) Комисијата за хартии од вредност на Република Македонија, на седницата одржана на 18.01.2019 година, донесе

У П А Т С Т В О
ЗА ВРШЕЊЕ НА ПРОЦЕНКА НА
РИЗИК ОД ПЕРЕЊЕ ПАРИ И
ФИНАНСИРАЊЕ ТЕРОРИЗАМ ЗА
СУБЈЕКТИТЕ ПОД НАДЗОР НА
КОМИСИЈАТА ЗА ХАРТИИ ОД
ВРЕДНОСТ НА РМ

Глава I
Општи одредби

Член 1

- (1) Со ова упатство се утврдуваат постапките за проценка на ризикот од перење пари и финансирање на тероризам како и факторите на ризик што субјектите врз кои Комисијата за хартии од вредност на РМ (во натамошниот текст: Комисијата) врши надзор над примената на мерките и дејствијата утврдени со Законот за спречување перење пари и финансирање на тероризам (во понатамошен текст: Законот) треба да ги земат предвид при проценката на ризикот од перење пари и финансирање на тероризам, а се поврзани со индивидуалните деловни односи и

Në bazë të nenit 184 paragrafi 1 pika b të Ligjit të letrave me vlerë ("Gazeta zyrtare e Republikës së Maqedonisë" nr. 95/2005, 25/2007, 07/2008, 57/2010, 135/2011, 13/2013, 188/2013, 43/2014, 15/2015, 154/2015, 192/2015, 23/2016 dhe 83/2018) dhe nenit 10 paragrafi 7 nga Ligji për parandalimin e pastrimit të parave dhe financimin e terrorizmit ("Gazeta zyrtare e Republikës së Maqedonisë" nr. 120/2018), Komisioni i letrave me vlerë i Republikës së Maqedonisë, në seacën e mbajtur më 18.01.2019, solli

U D H Ë Z I M
PËR ZBATIM TË VLERËSIMIT TË
RREZIKUT PËR PASTRIMIT TË
PARAVE DHE FINANCIMIN E
TERRORIZMIT PËR SUBJEKTET
NËN MBIKQYRJEN E KOMISIONIT
TË LETRAVE ME VLERË TË RM-së

Kapitulli I
Dispozita të përgjithshme

Neni 1

- (1) Me këtë udhëzim përcaktohen procedurat për vlerësimin e rrezikut nga pastrimi i parave dhe financimi i terrorizmit si dhe faktorët e rrezikut që subjektet mbi të cilat Komisioni i letrave me vlerë i RM-së (në tekstin e mëtejme: Komisioni) kryen mbikqyrje ndaj zbatimit të masave dhe veprimeve të përcaktuara me Ligjin për parandalimin e pastrimit të parave dhe financimit të terrorizmit (në tekstin e mëtejme: Ligji) duhet t'i marrin parasysh gjatë vlerësimit të rrezikut nga pastrimi i parave dhe financimi i terrorizmit, a janë në lidhje me marrëdhëniet individuale afariste dhe transaksionet e rastit si dhe mënyra

повремените трансакции како и начинот на спроведување на поедноставна и засилена анализа на клиентот.

- (2) Субјекти од ставот 1 на овој член се: брокерските куќи, лицата кои даваат услуги на инвестициски советници, друштвата за управување со отворени, затворени и приватни инвестициски фондови и на отворените, затворените и приватните инвестициски фондови (во натамошниот текст: субјекти)

Глава II.

Проценка на ризик и управување со ризик од перење пари и финансирање на тероризам

Член 2

Секој субјект е должен при проценка и управување со ризикот од перење пари и финансирање тероризам, а кој произлегува од деловните односи со клиентите и повремените трансакции да ги спроведе следните активности:

1. Да изврши проценка на своето целокупно работење со цел да го утврди степенот на изложеност на ризикот од перење пари и финансирање тероризам. Соодветно секој субјект е должен да изврши проценка на ризикот од аспект на производите и услугите кои ги нудат на своите клиенти со цел да утврдат кои сегменти од нивното работење се изложени на ризикот од перење пари и финансирање на

e zbatimit të analizës të thjeshtuar dhe të zgjeruar të klientit.

- (2) Субјектë nga paragrafi 1 të këtij neni janë: shtëpitë e brokerimit, personat që ofrojnë shërbime për këshilltarët e investimeve, shoqëritë për menaxhimin me фонде të investimeve të hapura, të mbyllura dhe private si dhe për fondet e investimeve të hapura, të mbyllura dhe private (në tekstin e mëtejme: subjekte)

Kapitulli II.

Vlerësimi i rrezikut dhe menaxhimi me rrezikun nga pastrimi i parave dhe financimi i terrorizmit

Neni 2

Çdo subjekt është i detyruar që gjatë vlerësimit dhe menaxhimit me rrezikun e pastrimit të parave dhe financimin e terrorizmit, e që rrjedh nga marrëdhëniet afariste me klientë dhe transaksionet e rastit, të zbatojë aktivitetet në vijim:

5. Të bëjë vlerësim të punuarit të tij të përgjithshëm me qëllim që të përcaktojë nivelin e ekspozimit ndaj rrezikut të pastrimit të parave dhe financimit të terrorizmit. Prandaj, çdo subjekt është i detyruar që të bëjë vlerësimin e rrezikut nga këndvështrimi i produkteve dhe shërbimeve që u ofrojnë klientëve të tyre me qëllim që të përcaktojnë cilat segmente nga të punuarit e tyre janë të ekspozuara ndaj rrezikut të pastrimit të parave dhe financimit të terrorizmit, llojin

- тероризам, видот и профилиот на клиентите, бројот и големината на трансакциите и каналите за испорака на услугите кои се нудат на клиентите;
2. Соодветно на извршената проценка на целокупното работење како што е наведено во претходната точка секој субјект е должен да го идентификува соодветното ниво и начинот на вршење на анализа на клиентите кои ќе го спроведуваат при воспоставување на деловниот однос со клиентот и извршување на повремени трансакции;
  3. Субјектите се должни да обезбедат доволно информации со цел да бидат сигурни дека ги идентификувале сите релевантни фактори на ризик и доколку е потребно да обезбедат дополнителни мерки при анализата на клиентите со цел да добијат сеопфатен преглед на ризикот поврзан со одреден деловен однос и повремена трансакција.
  4. Да вршат редовна проверка и ажурирање на проценката на ризик. Субјектите исто така се должни да ги следат трансакциите на своите клиенти со цел да проверат дали истите се соодветни на профилот на ризик на тој клиент и, каде што е соодветно, да извршат проверка на потеклото на средствата со цел да
dhe profilin e klientëve, numrin dhe vëllimin e transaksioneve dhe kanalet për dorëzimin e shërbimeve të cilat u ofrohen klientëve;
  6. Në përshtatje ndaj vlerësimit të zbatuar e të punuarit të përgjithshëm siç është cekur në paragrafin e mëparshëm, çdo subjekt është i detyruar që të identifikojë nivelin përkatës dhe mënyrën e kryerjes së analizës të klientëve të cilët do t'a zbatojnë atë gjatë vendosjes së marrëdhënies afariste me klientin dhe zbatim të transaksioneve të rastit;
  7. Subjektët janë të detyruar që të sigurojnë informata të mjaftueshme me qëllim të jenë të sigurtë se kanë identifikuar të gjithë faktorët relevantë të rrezikut dhe nëse është e nevojshme, të sigurojnë masa shtesë gjatë analizës së klientëve me qëllim që të marrin një pasqyrë gjithëpërfshirëse të rrezikut në lidhje me një marrëdhënie të caktuar afariste dhe transaksioneve të rastit.
  8. Të bëjnë kontrollë dhe përditësim të rregullt të vlerësimit të rrezikut. Subjektët poashtu janë të detyruar që të ndjekin transaksionet e klientëve të tyre me qëllim që të kontrollojnë vallë të njëjtit janë përkatës për profilin e rrezikut të atij klienti dhe, aty ku është e përshtatshme, të zbatojnë kontrollë të origjinës së mjeteve me qëllim që të

детектираат можно перење пари и финансирање тероризам. Податоците, документите и информациите кои субјектите ги имаат за своите клиентите треба да бидат редовно ажурирани и точни.

Анализа на клиентот

Член 3

- (1) Секој субјект пред да воспостави деловен однос или да изврши повремена трансакција, треба да изврши анализа на клиентот согласно член 14 став (1) од Законот за спречување перење пари и финансирање тероризам.
- (2) Анализата од став 1 на овој член ги вклучува најмалку мерките засновани на ризик со цел:
  1. Идентификување на клиентот и, каде што е применливо, вистинскиот краен сопственик или законски застапник на клиентот
  2. Потврда на идентитетот на клиентот врз основа на веродостојни и независни извори и, каде што е применливо, проверка на идентитетот на вистинскиот сопственик на клиентот за сигурно утврдување
  3. Утврдување на целта и природата на деловниот однос.

zbulojnë pastrim të mundshëm të parave dhe financim të terrorizmit. Të dhënat, dokumentet dhe informata të cilat subjektët i kanë për klientët e tyre duhet të përditësohen rregullisht dhe të jenë të sakta.

Analiza e klientit

Neni 3

- (4) Çdo subjekt para se të krijojë marrëdhënie afariste ose të kryejë transaksion të rastit, duhet të bëjë analizë të klientit në përputhje me nenin 14 paragrafi (1) të Ligjit për parandalimin e pastrimit të parave dhe financimit të terrorizmit.
- (5) Analiza nga paragrafi 1 i këtij neni përfshin së paku masat të bazuara mbi rrezikun me qëllim të:
  4. Identifikimit të klientit dhe, aty ku është e zbatueshme, pronarin e vërtetë përfundimtar ose përfaqësuesin ligjor të klientit
  5. Konfirmim të identitetit të klientit në bazë të burimeve të besueshme dhe të pavarura dhe, aty ku është e zbatueshme, kontrollë të identitetit të pronarit të vërtetë të klientit për përcaktim të sigurt
  6. Përcaktim i qëllimit dhe natyrës së marrëdhënies afariste.

Vlerësim i rrezikut nga pastrimi i parave dhe financimi i terrorizmit

Проценка на ризикот од перење пари
и финансирање на тероризам

Член 5

- (1) Проценката на ризикот од перење пари и финансирање на тероризам се состои од:
1. Идентификување на ризикот од перење пари и финансирање на тероризам
  2. Проценка на ризикот од перење пари и финансирање на тероризам.
- (2) Субјектите се должни при идентификување на ризиците од перење пари и финансирање на тероризам да ги земат предвид следниве фактори на ризик:
1. фактори на ризик кои се однесуваат на клиентот;
  2. факторите на ризик кои се однесуваат на државите или географските подрачја;
  3. фактори на ризик кои се однесуваат на производите, услугите и трансакциите
  4. фактори на ризик кои се однесуваат на каналите на дистрибуција (начинот на испорака на услугите).
- (3) Субјектите се должни, кога е можно, да ги соберат информациите за факторите на ризик од перење пари и финансирање на тероризам од различни извори, без разлика дали се пристапува индивидуално или преку комерцијално достапни механизми или бази на податоци во кои се обединети информации од повеќе извори.

Neni 5

- (1) Vlerësimi i rrezikut nga pastrimi i parave dhe financimit të terrorizmit përbëhet nga:
3. Identifikim i rrezikut të pastrimit të parave dhe financimit të terrorizmit
  4. Vlerësim të rrezikut të pastrimit të parave dhe financimit të terrorizmit.
- (2) Subjektët janë të detyruar që gjatë identifikimit të rreziqeve nga pastrimi i parave dhe financimi i terrorizmit të marrin parasysh faktorët e rrezikut në vijim:
5. Faktorë të rrezikut që u referohen klientit;
  6. Faktorët e rrezikut që u referohen shteteve ose zonave gjeografike;
  7. Faktorëve të rrezikut që u referohen produkteve, shërbimeve dhe transaksioneve
  8. Faktorëve të rrezikut që u referohen kanaleve të distribuimit (mënyra e dorëzimit të shërbimeve).
- (3) Subjektët janë të detyruar, kur është e mundshme, të mbledhin informatat për faktorët e rrezikut nga pastrimi i parave dhe financimi i terrorizmit nga burime të ndryshme, pa marrë parasysh vallë u qaset individualisht ose përmes mekanizmave komerciale në dispozicion ose baza të të dhënave në të cilat janë të bashkuara informata nga më tepër burime.
- (4) Subjektët janë të detyruar të përcaktojnë llojin dhe numrin e burimeve të të dhënave që

(4) Субјектите се должни да го утврдат видот и бројот на извори на податоци кои содржат информации и податоци за факторите на ризик.

(5) Изворите на информации кои субјектите се должни да ги земат предвид при одредувањето на изворот од став 4 на овој член се:

1. Национална проценка на ризикот од перење пари и финансирање на тероризам
2. Информации изготвени од страна на влади или други државни институции, како што се: националните проценки на ризик, стратешките објави и предупредувања, како и образложенија кои се даваат кон релевантните прописи
3. Упатства, циркулари и информации издадени од надлежните органи, како и објаснувања за изречени регулаторни казни
4. Извештаи за закани, предупредувања и типологии и други информации издадени од страна на управите за спречување перење пари и други државни органи за кривично гонење
5. Информации добиени од анализа на клиентот.

(6) Субјектите може да земат предвид и други релевантни извори на информации, како што се:

1. сопствено знаење и професионално искуство
2. информации од здруженија на кои субјектите припаѓаат за типологии и информации

përmbajnë informata dhe të dhëna për faktorët e rrezikut.

(5) Burimet e informatave të cilat subjektët janë të detyruar t'i marrin parasysh gjatë përcaktimit të burimit nga paragrafi 4 i këtij neni, janë:

6. Vlerësimi kombëtar i rrezikut nga pastrimi i parave dhe financimi i terrorizmit
7. Informata të përgaditura nga qeveri ose institucione të tjera shtetërore, siç janë: vlerësimet kombëtare të rrezikut, publikimet dhe paralajmërimet strategjike, si dhe sqarimet të cilat jepen pranë rregullave përkatëse
8. Udhëzime, cirkularë dhe informata të lëshuara nga organe kompetente, si dhe shpjegime për ndëshkime të shqiptuara rregullatore
9. Raporte për kërcënime, paralajmërimet dhe tipologji dhe informata të tjera të lëshuara nga administratat për parandalimin e pastrimit të parave dhe organe të tjera shtetërore për ndjekje penale
10. Informata të marra nga analiza e klientit.

(6) Subjektet mund të marrin parasysh edhe burime të tjera relevante të informatave, siç janë:

8. Njohuri personale dhe përvojë profesionale
9. Informata nga shoqata të cilave u përkasin subjektët, për tipologji dhe informata për rreziqet të cilat paraqiten
10. Informata nga shoqëria civile për indekset e korrupsionit

- за ризиците што се појавуваат
3. информации од граѓанското општество за индексите на корупцијата и други извештаи за државите
  4. информации од извештаи на меѓународни тела обврзани за поставување стандарди за меѓусебна евалуација или црни листи
  5. информации од доверливи и јавни извори, како и извештаи од доверливи медиуми
  6. информации од доверливи комерцијални организации и
  7. информации од статистички организации и академската заедница.

Фактори за проценка на ризик

Член 6

- (1) Субјектите се должни со внатрешен акт да ги пропишат факторите на ризик и методологијата што ќе ја користат и применуваат. При дефинирање на факторите на ризик, субјектите се должни да ги имаат во предвид најмалку факторите на ризик од ова Упатство и Законот. Факторите на ризик пропишани со ова Упатство не претставуваат конечна листа на фактори на ризик и истите се разгледуваат во согласност со околностите во конкретниот случај.
- (2) При проценка на ризикот од поединечни деловни односи или повремени трансакции, субјектите не се обврзани да ги идентификуваат сите фактори на ризик пропишани со ова упатство,

dhe raporte të tjera të shteteve

11. Informata nga raporte të organeve ndërkombëtare të detyrueshme për vendosjen e standardeve për vlerësim të ndërsjellë ose lista të zeza
12. Informata nga burime të besueshme dhe publike, si dhe raporte nga media të besueshme
13. informata nga organizata të besueshme komerciale dhe
14. informata nga organizata statistikore dhe komuniteti akademik.

Faktorë të vlerësimit të rrezikut

Neni 6

- (1) Subjektët janë të detyruar që me akt të brendshëm të përcaktojnë faktorët e rrezikut dhe metodologjinë të cilën do të përdorin dhe ushtrojnë. Gjatë përkufizimit të faktorëve të rrezikut, subjektët kanë për obligim që të kenë parasysh së paku faktorët e rrezikut nga ky Udhëzim dhe Ligji. Faktorët e rrezikut të përcaktuar me këtë udhëzim nuk paraqesin listë përfundimtare të faktorëve të rrezikut dhe të njëjtat shqyrtohen në pajtim me rrethanat në rastin konkret.
- (2) Gjatë vlerësimit të rrezikut nga marrëdhënie individuale afariste ose transaksione të rastit, subjektët nuk janë të detyruar që të identifikojnë të gjithë faktorët e rrezikut të përcaktuar me këtë Udhëzim, por vetem ato që janë relevante për marrëdhënie të caktuar afariste ose transaksion.

туку само оние кои се релевантни за одреден деловен однос или трансакција.

- (3) Субјектите се должни да имаат сеопфатен пристап кон ризикот поврзан со околностите на одреден деловен однос или повремена трансакција.

Фактори на ризик кои се однесуваат на клиентот

Член 7

- (1) Субјектите се должни при идентификување на ризикот поврзан со клиентот и неговиот вистински сопственик да ги земат во предвид ризиците поврзани со дејноста или професионалната активност на клиентот, неговиот углед како и природата и неговото однесување.
- (2) Факторите на ризик поврзани со дејноста или професионалната активност на клиентот и неговиот вистински сопственик, кои субјектите се должни да ги разгледаат се следниве:
1. Дали клиентот и неговиот вистински сопственик е поврзан со сектори кои се изложени на поголем ризик од корупција, како што се градежниот сектор, фармацевтскиот сектор, здравствениот сектор, трговијата со оружје и одбрана, рударската индустрија или секторот за јавни набавки
  2. Дали клиентот или неговиот вистински сопственик е поврзан со сектори кои се изложени на поголем ризик од перење пари и

- (3) Субјектџеттjејанjе тjе дjејтjуар тjе канjе нjеј газjе гjитjејпjејрjфjшjирjејсе ндај рjезикот лjдjур ме рjрејтанат е нjеј мarrjејdhjе нjеј caktuar afariste ose transaksion тjе рastit.

Факторjеј тjеј рjезикот qjеј i referohen klientit

Neni 7

- (1) Субјектџеттjејанjе тjе дjејтjуар qjеј gјatjеј identifikimit тjеј рjезикот лjдjур ме клиентин dhe pronarin e tij тjеј vjртjетjеј тjеј marrin parasysh rreziqet нjеј лjдjхеј ме veprimtarinjеј ose aktivitetin profesional тjеј klientit, reputacionin e tij si dhe natyrjејn e sjelljes sjеј tij.
- (2) Faktorjејt e rreziqut нjеј лjдjхеј ме veprimtarinjеј ose aktivitetin profesional тjеј klientit dhe pronarin e tij тjеј vjртjетjеј, тjеј ciljејt subjektjејtјанjеј тjеј djејtjуар тjеј shqyrtojnjејјанjеј kјeta нjеј vijim:
12. Njејse klienti dhe pronari i tij i vjртjетjеј јshtjеј нjеј лjдjхеј ме sektorjеј qjејјанjеј тjеј ekspozuar ndaj rreziqut mјeј тjеј madh тjеј korrupsionit, siqјјанjеј sektori i ndjертjimtarijејsјeј, sektori farmaceutik, sektori shjејndetjејsor, tregtia me armjеј dhe mbrojtje, industria e minierave ose sektori pјeјr prokurim publik
  13. Njејse klienti ose pronari i tij i vjртjетjеј јshtjеј нjеј лjдjхеј ме sektorjеј qjејјанjеј тjеј ekspozuar ndaj rreziqut mјeј тjеј madh тjеј pastrimit тjеј parave dhe financimit тjеј terrorizmit, siqјјанjеј transferi i parave, kazarinotjеј dhe organizatorjејt e loјjјerave тjеј fatit ose tregtarjеј me metale тjеј cјmuara

- финансирање на тероризам, како што се трансфер на пари, казина и организатори на игри на среќа или трговци со благородни метали
3. Дали клиентот или неговиот вистински сопственик се поврзани со сектори кои вклучуваат значителни износи на готовина
  4. Во случај кога клиентот е правно лице или правен аранжман која е целта на нивното основање, на пример, која е нивната дејност.
  5. Дали клиентот и неговиот вистински сопственик се носители на јавна функција или постојат други релевантни врски со лица носители на јавна функција.
  6. Дали клиентот и неговиот вистински сопственик имаат некаква истакната јавна функција или се работи за лице кое може да ја злоупотреби својата позиција за стекнување лична корист, како на пример членови на влијателни спортски тела со овластувања да носат одлуки или поединци кои можат да влијаат на извршната власт или на други носители на одлуки.
  7. Дали клиентот е правно лице на кое се применуваат барања за обелоденување на податоци со кои се обезбедуваат доверливи и јавно достапни информации за вистинскиот сопственик на клиентот,
  14. Nëse klienti ose pronari i tij i vërtetë janë në lidhje me sektorë që përfshijnë shuma të konsiderueshme të parave të gatshme
  15. Në rast kur klienti është person juridik ose marrëveshje ligjore që është qëllimi i themelimit të tyre, për shembull, çfarë është veprimtaria e tyre.
  16. Nëse klienti dhe pronari i tij i vërtetë janë bartës të funksionit publik ose ka lidhje të tjera relevante me persona që janë bartës të funksionit publik.
  17. Nëse klienti dhe pronari i tij i vërtetë kanë ndonjë funksion të theksuar publik ose bëhet fjalë për person që mund të keqpërdor pozitën e tij për përfitim të fitimit personal, si për shembull anëtarë të organeve sportive me ndikim me autorizime për të sjellur vendime ose individë që mund të ndikojnë në ekzekutivin ose në vendimmarësit tjerë.
  18. Nëse klienti është person juridik në të cilin zbatohen kërkesa për shpалosjen e të dhënave me të cilat sigurohen informata të besueshme dhe me qasje publike për pronarin e vërtetë të klientit, siç janë shoqëri aksionare me fletëaksionet e të cilës tregtohet në treg të rregulluar.
  19. Nëse klienti është bankë ose institucion financiar që punon për llogari të vet në një vend me sistem efikas të

- како што се акционерско друштво со чии акции се тргува на регулиран пазар.
8. Дали клиентот е банка или финансиска институција која работи за сопствена сметка во земја со ефикасен систем за спречување перење пари и финансирање на тероризам и над кои се врши супервизија во поглед на обврската за спречување на перење пари и финансирање на тероризам.
  9. Дали клиентот е банка или финансиска институција над кој се изречени санкции или други мерки од страна на надлежен орган во изминатите години поради неисполнување на обврските за спречување перење пари и финансирање на тероризам.
  10. Дали клиентот е орган на државната (јавната) управа или компанија од држава со низок степен на корупција
  11. Дали бекраундот (позадината) на клиентот и неговиот краен сопственик е во согласност со сознанијата на субјектот за нивната поранешна, постоечка или планирана деловна активност, приходи од работење, изворот на средства на клиентот и на неговиот краен сопственик.
- 3) Факторите на ризик поврзани со угледот на клиентот и неговиот вистински сопственик кои
    - parandalimit të pastrimit të parave dhe financimin e terrorizmit, dhe mbi të cilin ushtrohet mbikqyrje në aspekt të obligimit për parandalim të pastrimit të parave dhe financimit të terrorizmit.
    20. Nëse klienti është bankë ose institucion financiar mbi të cilin janë të shqiptuara sanksione ose masa të tjera nga organ kompetent në vitet e fundit për shkak të mospërbushjes së obligimeve për parandalimin e pastrimit të parave dhe financimit të terrorizmit.
    21. Nëse klienti është organ i administratës shtetërore (publike) ose kompani nga shtet me shkallë të ulët të korrupsionit
    22. Nëse bekgroundi (prapavija) i klientit dhe pronarit të tij përfundimtar është në përputhje me njohuritë e subjektit për aktivitetin e tyre të mëparshme, ekzistuese ose të planifikuar afariste, të ardhura nga të punuarit, burimin e mjeteve të klientit dhe të pronarit të tij përfundimtar.
  - 6) Faktorët e rrezikut lidhur me reputacionin e klientit dhe pronarit të tij të vërtetë të cilët subjektët janë të detyruar të shqyrtojnë janë si në vijim:
    5. Nëse ekzistojnë raporte të papërshtatshme nga medime të besueshme dhe të sigurta ose burime të tjera të informatave për klientin dhe pronarin e tij të vërtetë, siç janë pretendime për vepra ndëshkuese ose lidhje me

субјектите се должни да ги разгледаат се следниве:

1. Дали постојат неповолни извештаи од веродостојни и сигурни медиуми или други извори на информации за клиентот и неговиот вистински сопственик, како што се наводи за казниви дела или врски со тероризам или финансирање на тероризам. Притоа за овие наводи не е потребно да биде донесена правосилна судска пресуда.
  2. Дали поради управни или кривични постапки или наводи за терористичка активност или финансирање на тероризам, имотот клиентот, неговиот вистински сопственик или на било кое лице за кое се знае дека е тесно поврзано со нив, му бил замрзнат или субјектот има основа за сомневање дека му е замрзнат.
  3. Дали субјектот има сознанија дека клиентот или неговиот вистински сопственик биле пријавени во Управата за финансиско разузнавање поради сомнителни трансакции и
  4. Дали субјектот има други информации за интегритетот на клиентот и неговиот вистинскиот сопственик со кои се стекнал за времетраење на деловниот однос.
- (4) Субјектите мора да имаат во предвид дека некои од факторите на ризик поврзани со природата и однесувањето на клиентот или неговиот вистински сопственик нема да бидат видливи при воспоставување на деловниот однос, односно може да се појават
- terrorizëm ose financim të terrorizmit. Gjatë kësaj, për këto pretendime nuk është e nevojshme të sjellet verdikt gjyqësor në formë të prerë.
6. Nëse për shkak të procedurave administrative ose penale ose pretendime për aktivitet terroristik ose financim të terrorizmit, pasuria e klientit, ose pronarit të tij të vërtetë ose çdo personi për të cilin dihet se është ngushtë i lidhur me ata, i është ngrirë ose subjekti ka asye dyshimi se i është ngrirë.
  7. Nëse subjekti ka njohuri se klienti ose pronari i tij i vërtetë kanë qenë të raportuar në Drejtorinë e zbulimit financiar për shkak të transaksioneve të dyshimta dhe
  8. Nëse subjekti ka informata të tjera për integritetin e klientit dhe pronarit të tij të vërtetë të cilat i ka marrë gjatë kohëzgjatjes së marrëdhënies afariste.
- (4) Subjektët duhet të kenë parasysh se disa nga faktorët e rrezikut në lidhje me natyrën dhe sjelljen e klientit ose pronarit të tij të vërtetë nuk do jenë të dukshme gjatë vendosjes së marrëdhënies afariste, respektivisht mund të paraqiten pasi që marrëdhënia afariste tanimë është krijuar.
- (5) Faktorët e rrezikut lidhur me natyrën dhe sjelljen e klientit ose pronarit të tij të vërtetë të cilat duhet të merren parasysh nga subjekti janë si më poshtë:
15. Nëse klienti ka arsye të justifikuar për shkak së cilës ai nuk mund të sigurojë dëshmi të forta për identitetin e tij, nëse për shembull bëhet fjalë për person i cili

откако деловниот однос веќе ќе биде воспоставен.

(5) Факторите на ризик поврзани со природата и однесувањето на клиентот или неговиот вистински сопственик кои треба да се земат предвид од страна на субјектот се следниве:

1. Дали клиентот има оправдана причина поради која не може да обезбеди цврсти докази за својот идентитет, ако на пример се работи за лице кое бара меѓународна заштита
2. Дали постои сомневање во веродостојноста или вистинитоста на идентитетот на клиентот или неговиот вистински сопственик
3. Дали постои сомневање дека клиентот настојува да избегне воспоставување на деловен однос, на пример, клиентот има намера да изврши една трансакција или повеќе еднократни трансакции, иако воспоставувањето на деловниот однос би било економски оправдано.
4. Дали структурата на сопственост и контрола на клиентот е сложена или нетранспарентна и дали за тоа постои очигледно деловно и правно оправдување.
5. Дали клиентот издава акции на доносител или има номинирани (nominee) акционери.
6. Дали клиентот е правно лице или правен аранжман

kërkon mbrojtje ndërkombëtare

16. Nëse ka dyshim për besueshmërinë dhe vërtetësinë e identitetit të klientit ose pronarit të tij të vërtetë
17. Nëse ka dyshim se klienti tenton që të anaskalojë krijimin e një marrëdhënie afariste, për shembull, klienti synon që të kryejë një transaksion ose më tepër transaksione të njëfishta, edhe pse krijimi i marrëdhënies afariste do të ishte ekonomikisht i justifikuar.
18. Nëse struktura e pronësisë dhe kontrollit të klientit është e ndërlikuar ose jotransparente dhe vallë për atë ka justifikim të qartë afarist dhe ligjor.
19. Nëse klienti emeton fletëaksione në mbajtës ose ka aksionarë të emëruar (nominee).
20. Nëse klienti është person juridik ose marrëveshje ligjore që mund të përdoret si mjet për ruajtjen e pronës
21. Nëse ka arsye të justifikuar për shkak të së cilës ka ardhur deri te ndryshimi i strukturës së pronësisë dhe kontrollit mbi klientin.
22. Nëse klienti kërkon realizimin e transaksioneve që janë të ndërlikuara, të pazakonta ose papritmas të mëdha, ose kanë rrjedhë të pazakontë dhe të papritur pa justifikim ekonomik, afarist ose juridik.

- кој може да се користи како средство за чување имот
7. Дали постои оправдана причина поради која дошло до промена на сопственичката структура и контрола врз клиентот.
  8. Дали клиентот бара реализација на трансакции кои се сложени, невообичаени или неочекувано големи или имаат невообичаен или неочекуван тек без очигледна економска, деловна или правна оправданост.
  9. Дали постои причина за сомневање дека клиентот се обидува да ги избегне праговите од член 12 став (1) алинеја б) и в) и член 52 од Законот за спречување перење пари и финансирање тероризам.
  10. Дали клиентот има непотребни или неразумни барања за тајност, како на пример дали се двоуми при обезбедување на информации потребни за спроведување на длабинска анализа или се обидува да ја прикрие вистинската природа на неговиот бизнис.
  11. Дали дадените информации за изворот на имотот или изворот на средства на клиентот или на неговиот вистински сопственик се разбирливи и убедливи, на пример, изворот на средствата произлегува од плата, наследство или вложувања.
  23. Nëse ekziston ndonjë arsye për dyshim se klienti tenton të shmangë pragjet nga neni 12 paragrafi (1) rreshti b) dhe c) dhe neni 52 të Ligjit për parandalimin e pastrimit të parave dhe financim të terrorizmit.
  24. Nëse klienti ka kërkesa të panevojshme dhe të paarsyeshme për fshehtësi, si për shembull vallë heziton gjatë sigurimit të informatave të nevojshme për zbatimin e analizës së thelluar ose tenton të fsheh natyrën e vërtetë të biznesit të tij.
  25. Nëse informatat e dhëna për burimin e pasurisë ose burimin e mjeteve të klientit ose të pronarit të tij të vërtetë janë të kuptueshme dhe bindëse, për shembull, burimi i mjeteve rrjedh nga paga, trashëgimia ose investime.
  26. Nëse klienti i përdor produktet dhe shërbimet që i ka konkluduar me subjektin në përputhje me pritshmëritë gjatë vendosjes së marrëdhënies afariste.
  27. Nëse nevojat e klientëve jorezidentë do të mund të plotësoheshin më mirë diku tjetër dhe vallë ekziston justifikim i dukshëm ekonomik dhe juridik për llojin e transaksionit që e kërkon klienti dhe
  28. Nëse klienti është organizatë jofitimprurëse aktivitetet e së cilës mund të keqpërdoren për shkak të financimit të terrorizmit.

12. Дали клиентот ги користи производите и услугите што ги договорил со субјектот во согласност со очекувањата при воспоставување на деловниот однос.
13. Дали потребите на нерезидентните клиенти би можеле да бидат подобро задоволени на друго место и дали постои очигледна економска и правна оправданост за видот на трансакцијата што клиентот ја бара и
14. Дали клиентот е непрофитна организација чии активности можат да бидат злоупотребени заради финансирање на тероризам.

Фактори на ризик кои се однесуваат на државата или географските подрачја

Член 8

- (1) Субјектите се должни при идентификување на ризикот поврзан со државите и географските подрачја да ги земат во предвид ризиците поврзани со државите во кои клиентот и неговиот вистински сопственик:
  1. имаат свое седиште или престојувалиште
  2. имаат главно место на извршување на дејноста и
  3. имаат релевантни лични или деловни врски.
- (2) Субјектите треба да имаат во предвид дека природата и целта на деловниот однос често може да биде одлучувачки фактор за релативната важност на

Факторë të rrezikut që u referohen shtetit dhe zonave gjeografike

Neni 8

- (1) Subjektët janë të detyruar që gjatë identifikimit të rrezikut lidhur me shtetet dhe zonat gjeografike të marrin parasysh rreziqe në lidhje me shtetet në të cilat klienti dhe pronari i tij i vërtetë:
  4. Kanë seli ose vendbanim të tyre
  5. Kanë një vend kryesor të ushtrimit të veprimtarisë dhe
  6. Kanë lidhje relevante personale ose afariste.
- (2) Subjektët duhet të kanë parasysh që natyra dhe qëllimi i marrëdhënies afariste shpesh mund të jetë faktor vendimtar për rëndësinë relative të shteteve individuale dhe faktorëve gjeografik të rrezikut, si për shembull:
  5. Kur mjetet që përdoren në marrëdhënien afariste realizohen jashtë Republikës së Maqedonisë, shkalla e veprave të ndërlidhura ndëshkuese dhe efektiviteti i sistemit ligjor të një shteti tjetër mund të jetë faktor i rëndësishëm
  6. Kur mjetet merren nga shtete ose dërgohen në shtete për të cilat dihet se në ato veprojnë grupe terroriste, subjekti, në bazë të njohurive të tija për natyrën dhe qëllimin e marrëdhënies afariste me klientin, është i detyruar të shqyrtojë në çfarë mase aktiviteti i tillë

поединечните држави и географските фактори на ризик, како на пример:

1. Кога средствата што се користат во деловниот однос се остварени надвор од Република Македонија, степенот на поврзани казниви дела и ефективностa на правниот систем на друга држава можат да биде важен фактор
2. Кога средствата се примаат од држави или се испраќаат во држави за кои се знае дека во нив дејствуваат терористички групи, субјектот врз основа на неговите сознанија за природата и целта на деловниот однос со клиентот е должен да разгледа во колкава мера ваквата активност може да биде протолкувана како очекувано дејствие или истото може да предизвика основ за сомневање
3. Кога клиентот е банка или финансиска институција, субјектот е особено обврзан да ја земе во предвид соодветноста на системот за перење пари и финансирање на тероризам и ефективностa на надзорот за спречувањето перење пари и финансирање на тероризам во државата од која потекнува овој клиент
4. Кога клиентот е правен аранжман или труст, субјектот е обврзан да го земе во предвид степенот

mund të interpretohet si veprim i pritshëm, ose e njëjta mund të shkaktojë bazë për dyshim.

7. Kur klienti është bankë ose institucion financiar, subjekti është veçanërisht i obliguar të merr parasysh përshtatshmërinë e sistemit të pastrimit të parave dhe financimin e terrorizmit dhe efektivitetin e mbikqyrjes për parandalimin e pastrimit të parave dhe financimit të terrorizmit në shtetin prej ku ka origjinë ky klient.
8. Kur klienti është një marrëdhënie ligjore ose trust, subjekti është i detyruar të merr parasysh shkallën e përbushjes efektive të standardeve ndërkombëtare për transparencën tatimore në shtetin ku klienti, ose nëse është e zbatueshme, dhe pronari i tij i vërtetë janë të regjistruar.

(3) Faktorë të rrezikut të cilat subjekti është i detyruar të merr parasysh gjatë përcaktimit të efektivitetit të sistemit për parandalimin e pastrimit të parave dhe financimin e terrorizmit në shtet të caktuar janë si në vijim:

1. Nëse bëhet fjalë për shtet me rrezik të lartë siç është e përcaktuar në Vlerësimin kombëtar për rrezik
2. Nëse ekzistojnë informata nga më shumë se një burim i besueshëm dhe i sigurtë për cilësinë e kontrollave të zbatuara për parandalimin e pastrimit të parave dhe financimin e terrorizmit në atë shtet, e që përfshin edhe informata

на ефективно исполнување на меѓународните стандарди за даночна транспарентност во државата каде клиентот или доколку е применливо и неговиот вистински сопственик се регистрирани.

(3) Фактори на ризик кои субјектот е должен да ги земе во предвид при утврдување на ефективността на системот за спречување перење пари и финансирање тероризам во одредена држава се следните:

1. Дали се работи за високоризични држава како што е утврдено во Националната проценка за ризик

2. Дали постојат информации од повеќе од еден веродостоен или сигурен извор за квалитетот на контролите спроведени за спречување перење пари и финансирање тероризам во таа држава, а која вклучува и информации за квалитот и ефективността на регулаторните мерки и надзорот.

3. Изворите на овие информации можат да ги вклучат:

а) извештаите за меѓусебна проценка на FATF или други регионални тела слични на FATF

б) листата на FATF или MONEYVAL за високоризични и некооперативни држави

в) оценките на Меѓународниот монетарен фонд

г) Извештаи од FSAP мисиите

4. Субјектот мора да земе во предвид дека членството во FATF или други регионални тела слични на него не

пër cilësinë dhe efektivitetit e masave rregullatore dhe mbikqyrjen.

3. Burimet e këtyre informatave mund të përfshijnë:

a) raportet për vlerësim të ndërsjellë të FATF-së ose organe të tjera rajonale si FATF

б) listë të FATF dhe MONEYVAL për shtete me rrezik të lartë dhe jokooperative

в) vlerësime të Fondit monetar ndërkombëtar

г) raporte nga misionet e FSAP

4. Subjekti duhet të merr parasysh se anëtarësimi në FATF ose organe të tjera rajonale të ngjajshme me atë, nuk supozon se sistemi për parandalimin e pastrimit të parave dhe financimit të terrorizmit në një shtet të caktuar është i përshtatshëm dhe efikas.

(4) Faktorët e rrezikut të cilat subjekt duhet t'i konsideron gjatë përcaktimit të nivelit të rrezikut nga financimi i terrorizmit lidhur me shtet të caktuar janë:

3. Ekzistimi i informatave nga organe kompetente për ndjekje penale ose informata të tjera nga media të besueshme, se ai shtet financon ose mbështet aktivitet terrorist ose është në përgjithësi e njohur se organizatat terroriste veprojnë në kuadër të atij shteti apo territori dhe

4. Nëse ai shtet është subjekt i sanksioneve financiare, embargos ose masave që lidhen me terrorizëm, financim të terrorizmit ose armatim, të vendosura nga OKB-ja ose Bashkimi Evropian.

претпоставува дека системот за спречување перење пари и финансирање тероризам во одредена држава е соодветен и ефикасен.

(4) Факторите на ризик кој субјектот е должен да ги земе во предвид при утврдување на нивото на ризикот од финансирање на тероризам поврзан со одредена држава се:

1. Постојење на информации од тела надлежни за кривичен прогон или други информации од веродостојни медиуми дека таа држава финансира или подржува терористичка активност или е општо познато дека терористички организации делуваат во рамки на таа држава или територија и
2. Дали таа држава е предмет на финасиски санкции, ембарго или мерки кои се поврзани со тероризам, финансирање на тероризам, финансирање на тероризам или вооружување воспоставени од ООН или Европската Унија.

) Фактори на ризик кои субјектот е должен да ги земе во предвид при утврдување на нивото на транспарентност и даночна дисциплина во државите се следните:

1. Постојење на информации од повеќе од еден веродостоен извор дека државата е усогласена со меѓународните даночни стандарди за транспарентност и размена на информации како и докази дека на соодветен начин во пракса се применуваат овие правила
2. Изворите на информации може да ги вклучат:

) Факторët e rrezikut të cilët subjekti është detyruar të merr parasysh gjatë ërcaktimit të nivelit të transparencës dhe disiplinës tatimore në shtetet janë si në jим:

5. Ekzistim i informatave nga më shumë se një burim i besueshëm se shteti është në përputhje me standardet ndërkombëtare tatimore për transparencë dhe shkëmbim të informatave si dhe prova se në mënyrë të përshtatshme zbatohen këto rregulla në praktikë

6. Burimet e informatave mund të përfshijnë:

a) njoftimet nga Forumi global për transparencë dhe shkëmbim të informatave për qëllime tatimore të OECD-së në të cilat, shtetet vlerësohen për nevojat e transparencës tatimore dhe shkëmbim të informatave

b) vlerësim të shkëmbimit automatik të informatave të cilat shteti i ka ndërmarr në bazë të standardeve të përbashkëta për njoftim

c) vlerësim i pajtueshmërisë me rekomandimet e FATF-së numër 9, 24, dhe 25. Ose të organeve rajonale të ngjajshme me FATF-në

ç) vlerësimet e Fondit monetar ndërkombëtar

3. Nëse ai shtet është obliguar në standardin e përbashkët të raportimit për shkëmbim automatik të të dhënave që G20-shi i ka miratuar në vitin 2014 dhe se vallë i njëjti është duke i zbatuar në mënyrë efektive dhe

4. Nëse shteti ka vendosur regjistra të sigurtë dhe të aksesueshëm për pronarin e vërtetë.

а) Известувањата од Глобалниот форум за транспарентност и размена на информации во даночни цели на OECD во кои државите се проценуваат за потребите на даночната транспарентност и размена на информации

б) проценка на обврските за автоматска размена на информации кои државата ги превземала врз основа на заеднички стандарди за известување

в) проценка на усогласеноста со препораките на FATF број 9., 24. и 25. Или на регионалните тела слични на FATF

г) проценките на Меѓународниот монетарен фонд

3. Дали таа држава се има обврзано на заедничкиот стандард за известување за автоматска размена на податоци кој Г20 го има усвоено во 2014 година и дали истиот ефективно го применува и

4. Дали државата има воспоставено сигурни и достапни регистри за вистински сопственик.

(6) Фактори на ризик кои субјектот е должен да ги земе во предвид при утврдување на ризикот кој е поврзан со нивото на поврзаните казниви дела се следните:

1. Постојење на информации од веродостојни и доверливи јавни извори за поврзани казниви дела. Изворите на информации може да ги вклучат:

а) индекси за перцепција на корупција

(6) Faktorë të rrezikut të cilat subjekti është i detyruar të merr parasysh gjatë përcaktimit të rrezikut që është i ndërlidhur me nivelin e veprave penale janë si në vijim:

7. Ekzistenca e informatave nga burime të besueshme për veprime të ndërlidhura ndëshkuese. Burimet për informata mund të përfshijnë:

a) indekset e perceptimit të korrupsionit

b) raportet e OECD-së për zbatimin e konventës për parandalimit të korrupsionit të OECD-së dhe

c) raportet botërore për drogën pranë Zyrës së Kombeve të Bashkuara për drogë dhe krim

2. Ekzistenca e informatave nga më shumë se një burim i besueshëm dhe i sigurtë për kapacitetet e sistemit hetues dhe gjyqësor të shtetit dhe mundësia që në mënyrë efikase të kryejë hetim dhe ndjekje penale për veprat e ndërlidhura ndëshkuese.

Faktorët e rrezikut që u referohen produkteve, shërbimeve dhe transaksioneve

Neni 9

(1) Faktorët e rrezikut të cilat subjektët duhet t'i marrin parasysh gjatë përcaktimit të rrezikut lidhur me produktet, shërbimet ose transaksionet janë si në vijim:

4. Shkalla e transparencës ose mos-transparencës së produkteve, shërbimeve dhe transaksioneve

5. Shkalla e ndërlidhmërisë së produkteve, shërbimeve ose transaksioneve dhe

б) извештаите на ОЕЦД за спроведување на конвенцијата за сузбивање на корупцијата на ОЕЦД и

в) светските извештаи за дрога на канцеларијата на Обединетите Нации за дрога и криминал

2. Постоене на информации од повеќе од еден веродостоен и сигурен извор за капацитетите на истражниот и судскиот систем на државата за можноста ефикасно да изврши истрага и кривичен прогон за поврзаните кривични дела.

Фактори на ризик кои се однесуваат на производите, услугите или трансакциите

Член 9

(1) Факторите на ризик кои субјектите треба да ги земат во предвид при утврдување на ризиците поврзани со производите, услугите или трансакциите се следните:

1. степенот на транспарентност или нетранспарентност на производите, услугите или трансакциите
2. сложеноста на производите, услугите или трансакциите и
3. вредноста или обем на производите, услугите или трансакциите.

(2) Факторите на ризик кои субјектите треба да ги земат во предвид при утврдување на ризиците поврзани со транспарентноста на одреден производ, услуга или трансакција се следниве:

1. степенот до кој еден производ или услуга овозможува анонимност или го олеснуваат

6. Влера ose vëllimi i produkteve, shërbimeve ose transaksioneve.

(2) Faktorët e rrezikut të cilat subjektët duhet t'i marrin parasysh gjatë përcaktimit të rreziqeve lidhur me transparencën e një produkti, shërbimi ose transaksioni të caktuar janë si në vijim:

3. Shkalla deri në të cilën një produkt ose shërbim mundëson anonimitet ose që lehtësojnë fshehjen e identitetit të klientit, pronarit të vërtetë ose strukturën e pronësisë. Shembuj për produkte dhe shërbime të tilla janë fletëaksione të mbajtësit ose nëse personi juridik është fondacion që mund të jetë i strukturuar në mënyrë që mbështet anonimitet dhe mundëson transaksione me kompani fiktive ose kompani me aksionarë të emëruar (nominee)

4. Shkalla deri në të cilën një person i tretë, që nuk është i përfshirë në marrëdhënien afariste, mund të jep udhëzime, si për shembull, në rast të një marrëdhënie korresponduese.

(3) Faktorët e rrezikut të cilat subjektët duhet t'i marrin parasysh gjatë përcaktimit të rreziqeve lidhur me shkallën e ndërlikshmërisë të një produkti, shërbimi ose transaksioni të caktuar janë si në vijim:

5. Shkalla e ndërlikshmërisë së një transaksioni të caktuar dhe përfshirja e më tepër palëve ose shteteve si dhe niveli i

прикривањето на идентитетот на клиентот, вистинскиот сопственик или сопственичка структура. Примери за такви производи и услуги се акции на доносител или доколку правното лице е фондација која може да биде структурирана на начин кој поддржува анонимност и овозможува трансакции со фиктивни компании или компании со номинални (nominee) акционери

2. степенот до кој трето лице, кое не е вклучено во деловниот однос, може да дава инструкции како на пример, во случај на коресподентски однос.

(3) Факторите на ризик кои субјектите треба да ги земат во предвид при утврдување на ризиците поврзани со сложеноста на одреден производ, услуга или трансакција се следните:

1. степенот на сложеност на одредена трансакција и вклученост на повеќе страни или држави како и нивото на непосредност во трансакциите
2. степенот до кој производитите или услугите дозволуваат плаќање од страна на трети лица или прифаќање на прекумерни плаќања во случаите каде тоа не би бил вообичаен тек на трансакциите
3. во случаите кога плаќањето од трети лица е очекувано, дали субјектот е запознаен со идентитетот на третите лица, како на пример дали станува збор за правно лице кое исплаќа државни средства или

drejtëpërdrejtësisë në transaksionet

6. Shkalla deri në të cilën produktet ose shërbimet lejojnë pagesë nga palë të treta ose pranimin e stërpagesave në raste ku kjo nuk do të ishte rrjedhë normale e transaksioneve

7. Në raste kur pagesa nga palë të treta është e pritур, vallë subjektі është i njoftuar me identitetin e palëve të treta, si për shembull nëse bëhet fjalë për person juridik që paguan mjete financiare shtetërore ose garantuesi dhe vallë produktet dhe shërbimet financohen ekskluzivisht me transfer të mjeteve nga llogaria personale e klientit në institucion tjetër financiar që është subjekt i mbikqyrjes dhe është i detyruar të respektojë standardet për parandalimin e pastrimit të pareve dhe financimin e terrorizmit.

8. Nëse subjektі ka njohuri për rreziqet në lidhje me ndonjë produkt ose shërbim të caktuar të ri ose inovativ të tij, veçanërisht kur përfshin përdorimin e teknologjive të reja ose mënyra të pagesës.

(4) Faktorët e rrezikut të cilat subjektët duhet t'i marrin parasysh gjatë përcaktimit të rrezikut lidhur me vlerën ose vëllimin e ndonjë produkti, shërbimi ose transaksioni të caktuar janë si në vijim:

4. Shkalla deri në të cilën produktet ose shërbimet janë të përqëndruara në para të gatshme, siç janë shumë shërbime të pagimit dhe llogari të caktuara rrjedhëse

гарантот и дали производите и услугите се финансираат исклучиво со пренос на средства од сопствената сметка на клиентот во друга финансиска институција која е предмет на надзор и е обврзана да ги почитува стандардите за спречување на перење пари и финансирање на тероризам.

4. Дали субјектот има познавање за ризиците поврзани со одреден негов нов или иновативен производ или услуга, особено кога вклучува користење на нови технологии или начини на плаќање.

(4) Факторите на ризик кои субјектите треба да ги земаат во предвид при утврдување на ризикот поврзан со вредноста или големината на одреден производ, услуга или трансакција се следните:

1. степенот до кој производите или услугите се фокусирани на готовина, како што се многу платежни услуги и одредени тековни сметки
2. степенот до кој производите или услугите ги олеснуваат или поттикнуваат трансакции со висока вредност
3. постоење на одредени ограничувања во поглед на максималната вредност на трансакцијата или на нивото на премијата со кои би се ограничила употребата на производи или услуги за целите на перење пари и финансирање на тероризам.

Фактори на ризик кои се однесуваат на каналите на дистрибуција (начинот на испорака)

5. Shkalla deri në të cilën produktet ose shërbimet i lehtësojnë ose nxisin transaksionet me vlerë të lartë
6. Ekzistenca e kufizimeve të caktuara në aspekt të vlerës maksimale të transaksionit ose të nivelit të shumës së paguar me çfarë do të kufizohej përdorimi i produkteve ose shërbimeve për qëllime të pastrimit të parave dhe financimit të terrorizmit.

Faktorë të rrezikut që u referohen kanaleve të distribuimit (mënyra e dorëzimit)

Neni 10

- (1) Gjatë përcaktimit dhe identifikimit të rrezikut në lidhje me mënyrën se si produktet dhe shërbimet i dorëzohen klientit, subjekti është i detyruar që të merr parasysh rrezikun e ndërlidhur me:

4. Masat që duhet ndërmarrë në situata kur klienti nuk është fizikisht prezent gjatë dorëzimit të produktit ose shërbimit
5. Masat ndaj personave me të cilat subjektët janë vënë në pozitë të vendosin marrëdhënie gjatë zbatimit të Ligjit për parandalimin e pastrimit të parave dhe financimin e terrorizmit
6. Natyrën e marrëdhënies ndërmjet ndërmjetësit dhe subjektit.

- (2) Faktorë të rrezikut të cilat subjektët i marrin parasysh gjatë përcaktimit të rreziqeve lidhur me dorëzimin e produkteve ose shërbimeve janë:

10. Prezenca e klientit gjatë identifikimit

Член 10

(1) При утврдување и идентификување на ризикот поврзан со начинот на кој производите или услугите се испорачуваат до клиентот, субјектот е обврзан да го земе предвид ризикот поврзан со:

1. мерките кои е потребно да бидат преземени во ситуации кога клиентот не е физички присутен при испорака на производ или услуга
2. мерките кон лицата со кои субјектите биле доведени во положба да воспостават однос при примена на Законот за спречување перење пари и финансирање тероризам
3. природата на односот помеѓу посредникот и субјектот.

(2) Фактори на ризик кои субјектите ги земаат во предвид при утврдување на ризиците поврзани со испорачување на производи или услуги се:

1. присуството на клиентот за време на идентификацијата
2. употребата на одредена форма на заштита при спроведувањето на длабинска анализа на клиентот во случај на отсуство на клиентот
3. преземање мерки за спречување на лажно претставување и злоупотреба на идентитетот
4. спроведувањето на мерки за анализа на клиентот која наместо субјектот ја има

11. Пëрдорими i një forme të caktuar të mbrojtjes gjatë zbatimit të analizës së thelluar të klientit në rast të mungesës së klientit

12. Ndërmarrje të masave për parandalimin e paraqitjes së rremë dhe keqpërdorim të identitetit

13. Zbatimi i masave të analizës së klientit të cilën në vend të subjektit e ka zbatuar ndonjë person i tretë në kuadër të grupit të njëjtë

14. Mbështetja e subjektit në masat për analizë të klientit të cilat i ka zbatuar person i tretë që është pjesë e një grupi të njëjtë, a nuk do të ekspozojë subjektin në rrezik më të madh nga pastrimi i parave dhe financimi i terrorizmit

15. Masat të cilat subjektin i ka ndërmarr me qëllim që të sigurohet se personi i tretë është pjesë e një grupi të njëjtë e cila i zbaton masat e analizës të klientëve sipas standardet e Zonës Ekonomike Evropiane (EEA) në përputhje me Ligjin

16. Verifikim vallë masat e analizës të klientit në vend të subjektit janë zbatuar nga person i tretë, që është institucion financiar, ndërsa nuk është në kuadër të grupit të njëjtë,

17. Konfirmim vallë masat e analizës së klientit në vend të subjektit janë zbatuar nga person i tretë veprimtaria kryesore e të cilit nuk është e ndërlidhur me dhënien e shërbimeve financiare dhe

- извршено некое трето лице во рамки на иста група
5. потпирање на субјектот на мерките на анализа на клиентот кои ги спровело трето лице кое е дел од иста група а која нема да го изложи субјектот на поголем ризик од перење пари и финансирање тероризам
  6. мерките кои субјектот ги има преземено со цел да се увери дека третото лице е дел од иста група која ги применува мерките за анализа на клиенти според стандардите на Европската Економска Област (ЕЕО) согласно Законот
  7. потврдување дали мерките за анализа на клиентот наместо од субјектот се спроведени од трето лице, кое е финансиска институција а не е во рамки на истата група,
  8. потврдување дали мерките за анализа на клиентот наместо од субјектот се спроведени од трето лице чија основна дејност не е поврзана со давање на финансиски услуги и кое не е дел од иста група
  9. Дали се преземени мерки со цел субјектот да се увери:
    - а) дека третото лице кое не е дел од иста група, а кое ги спровело мерките за анализа на клиентот во име на субјектот, применува мерки на анализа на клиент и води евиденција согласно стандардите на ЕЕО и дека врз истото се врши надзор

- që nuk është pjesë e grupit të njëjtë
18. Vallë janë ndërmarr masat me qëllim që subjekti të bindet se:
    - a) personi i tretë i cili nuk është pjesë e grupit të njëjtë, e që ka zbatuar masat për analizë të klientit në emër të subjektit, ushtron masa të analizës të klientit dhe mban evidencë në përputhje me standardet e EEA-së dhe mbi të njëjtën zbatohet mbikqyrje me qëllim që të përcaktohet pajtueshmëria me detyrimet për parandalimin e pastrimit të parave dhe financimit të terrorizmit, të krahasueshme me ato që dalin nga Ligji.
    - b) personi i tretë pas kërkesës së dorëzuar menjëherë do të sigurojë kopje të të dhënave me të cilat identiteti i klientit është përcaktuar dhe konfirmuar në përputhje me Ligjin
    - c) mund të mbështetet në analizën e përpunuar me cilësi të klientit të cilën e zbaton personi i tretë.

Neni 11

- (1) Subjekti është i detyruar që faktorët e rrezikut t'i ponderojë sipas rëndësisë për një marrëdhënie të caktuar afariste ose transakcion të rastit.
- (2) Gjatë ponderimit të faktorëve për rrezik, subjekti është i detyruar të sigurojë që:
  1. në dhënien e paarsyeshme të ponderit nuk ndikon vetëm një faktor
  2. Vlerësimi i rrezikut nuk është i kushtëzuar nga faktorë ekonomik ose fitime të subjektit

со цел да се утврди усогласеност со обврските за спречување перење пари и финансирање тероризам споредливи со оние кои произлегуваат од Законот.

б) дека третото лице по поднесено барање веднаш ќе обезбеди копии од податоците со кои идентитетот на клиентот е утврден и верификуван согласно Закон

в) дека може да се потпре на квалитетно изработената анализа на клиентот која ја применува тртетото лице.

Член 11

(1) Субјектот е должен факторите на ризик да ги пондерира според важноста за одреден деловен однос или повремена трансакција.

(2) При пондерирање на факторите за ризик субјектот е должен да осигура дека:

1. на доделувањето на пондерот неоправдано не влијае само еден фактор

2. Проценката за ризик не е условена од економски фактори или профитот на субјектот

3. Пондерирањето не доведува до ситуација во која би било невозможно било кој деловен однос да биде категоризиран со висок ризик

4. Ситуациите наведени во член 33 од Законот кои се однесуваат на околности кои претставуваат висок ризик, не можат да бидат исклучени при пондерирање на клиентот

5. Оценката за ризик која е автоматски доделена може да биде поништена.

(3) Доколку субјектот ја поништил оценката за ризик од став 2 точка 5 од

3. Пондерирањето не доведува до ситуација во која би било невозможно било кој деловен однос да биде категоризиран со висок ризик

4. Ситуатите наведени во член 33 од Законот кои се однесуваат на околности кои претставуваат висок ризик, не можат да бидат исклучени при пондерирање на клиентот

5. Влересими на ризикот не се автоматски доделени

(3) Nëse subjekti ka anuluar vlerësimin e rrezikut nga paragrafi 2 pika 5 të këtij neni, i njëjti është i detyruar që anulimin e tillë të vlerësimin t'a dokumentojë siç duhet.

(4) Subjekti duhet të jetë i sigurtë që vlerësimi i dhënë i rrezikut e pasqyron kuptimin e tij për rrezikun nga pastrimi i parave dhe financimi i terrorizmit dhe mundet të njëjtën, sipas kërkesës, të dëshmojë atë para Komisionit.

Kategorizimi i marrëdhënieve afariste dhe transaksionet e realizuara

Neni 12

(1) Pas vlerësimin të bërë të rrezikut, subjekti është i detyruar të kategorizojë marrëdhëniet afariste dhe transaksionet e rastit, në përputhje me shkallën e vlerësuar të rrezikut nga pastrimi i parave dhe financimi i terrorizmit.

(2) Subjekti është i detyruar që me akt të brendshëm të përcaktojë mënyrën e kategorizimit të rreziqeve sipas llojit dhe madhësisë së biznesit dhe llojeve të rreziqeve në ndikim e të cilëve është, në së paku tre kategori: të lartë, të mesëm ose të rrezik të ulët.

овој член, истиот е должен таквото поништување на оценката уредно да го документа.

(4) Субјектот мора да биде сигурен дека доделената оценка за ризик го одразува неговото разбирање за ризикот од перење пари и финансирање тероризам и истото ќе може на барање да и го докаже на Комисијата.

Категоризација на деловните односи и реализираните трансакции

Член 12

- (1) По извршената проценка на ризикот, субјектот е обврзан да ги категоризира деловните односи и повремение трансакции, согласно проценетиот степен на ризик од перење пари и финансирање на тероризам.
- (2) Субјектот е обврзан со внатрешен акт да го пропише начинот на категоризацијата на ризиците според типот и големината на бизнисот и видовите ризици на кои е изложен, во најмалку три категории: висок, среден или низок ризик.

Глава III

Мерките за поедноставена и засилена анализа на клиентот

Член 13

- (1) Субјектот е потребно да користи процена на ризик заради насочување на ресурсите за управување со ризикот од перење пари и финансирање на тероризам, при воспоставување на деловен однос со клиентот и во текот на времетраењето на деловниот однос.

Кapитulli III

Masat për analizë të thejshësuar dhe të zgjeruar të klientit

Neni 13

- (1) Субјекти дует të пërdorë vlerësim të rrezikut për shkak të udhëzimit të resurseve për menaxhim me rrezikun nga pastrimi i parave dhe financimi i terrorizmit, gjatë vendosjes së marrëdhënies afariste me klientin dhe gjatë kohëzgjatjes së marrëdhënies afariste.
- (2) Субјекти ка пëр дetyrim që të zbatojë masat e analizës së klientit të përmendura në nenin 14 të Ligjit, me qëllim që të njëjtat t'i ndihmojnë atij për të kuptuar më mirë rreziqet në lidhje me marrëdhëniet individuale afariste ose transaksionet e rastit.
- (3) Субјекти ка пëр дetyrim që me akt të brendshëm të përcaktojë masat e analizës së klientit në përputhje me shkallën dhe llojin e rreziqeve nga pastrimi i parave dhe financimi i terrorizmit që ai i verifikuar. Gjatë përkufizimit të masave për analizë, субјекти është i detyruar që të merr parasysh masat e analizës të përcaktuara me këtë Udhëzim dhe t'i zbatojë ato në mënyrë të përkushtuar.

Analizë e thjeshtësuar e klientit

Neni 14

- (1) Gjatë kryerjes së analizës së thjeshtësuar së klientit, субјекти është i detyruar që të zbatojë të gjitha masat për analizë të klientit të

- (2) Субјектот е должен да ги примени мерките за анализа на клиентот наведени во член 14 од Законот со цел истите да му бидат од помош за подобро да ги разбере ризиците поврзани со поединечни деловни односи или повремени трансакции.
- (3) Субјектот е должен со внатрешен акт да ги пропише мерките за анализа на клиентот во согласност со степенот и видот на ризици од перење пари и финансирање на тероризам кои тој ги утврдил. При дефинирање на мерките за анализа, субјектот е обврзан да ги земе во предвид мерките за анализа пропишани со ова Упатство и истите доследно да ги применува.

Поедноставена анализа на клиентот

Член 14

- (1) При вршење на поедноставена анализа на клиентот, субјектот е должен да ги спроведе сите мерки за анализа на клиентот наведени во член 14 и член 32 од Законот.
- (2) Доколку деловниот однос или повремени трансакции се категоризирани со низок ризик, субјектот може да го прилагоди обемот, времето на спроведување или типот на одредени или на сите мерки за анализа на клиентот на начин кој е соодветен на оваа категорија на ризик.
- (3) Мерките на поедноставена анализа што субјектите може да ги применат вклучуваат, но не се ограничени на:

përmendura në nenin 14 dhe nenin 32 të Ligjit.

- (2) Nëse marrëdhënia afariste ose transaksionet e rastit janë të kategorizuara me rrezik të ulët, subjekti mund të përshtat madhësinë, kohën e zbatimit ose llojin e disa masave të caktuara ose të gjitha të analizës së klientit në mënyrë e cila është e përshtatshme me këtë kategori të rrezikut.
- (3) Masat e analizës së thjeshtësuar që subjektët mund të zbatojnë përfshijnë, por nuk janë të kufizuara në:
1. Përshtatje të kohës për zbatimin e analizës së klientit, për shembull në rastet ku produkti i kërkuar ose transaksioni kanë karakteristika të cilat e kufizojnë përdorimin e produktit ose transaksionit për qëllimet e pastrimit të parave dhe financimit të terrorizmit:
    - a) me kontrollë të identitetit të klientit dhe/ose pronarit të vërtetë të klientit gjatë vendosjes së marrëdhënies afariste dhe
    - b) me kontrollë të identitetit të klientit dhe/ose të pronarit të vërtetë të klientit kur transaksionet e terjkalojnë pragun e përcaktuar intern ose pas skadimit të periudhës së arsyeshme kohore. Në rast të tillë, subjekti duhet të sigurojë:
      - që me të përmendurën nuk përjashtohet klienti nga zbatimi i analizës së klientit në përputhje me ligjin
      - që subjekti duhet të identifikojë dhe konfirmojë

1. Прилагодување на времето за спроведување на анализа на клиентот, на пример во случаите каде што бараниот производ или трансакција има карактеристики кои ја ограничуваат употребата на производот или трансакцијата за целите на перење пари и финансирање на тероризам:
    - а) со проверка на идентитетот на клиентот и/ или вистинскиот сопственик на клиентот за време на воспоставувањето на деловниот однос или
    - б) со проверка на идентитетот на клиентот и/ или на вистинскиот сопственик на клиентот кога трансакциите го надминуваат интерно одредениот праг или по истекот на разумен временски период. Во таков случај, субјектот мора да обезбеди дека:
      - со наведеното не се исклучува клиентот од спроведување на анализа на клиентот согласно закон
      - субјектот мора до го идентификува и верификува идентитетот на клиентот и на вистинскиот сопственик на клиентот
      - прагот или временското ограничување се поставени на разумно ниско ниво
      - воспоставил систем за откривање на пречекорувањата на утврдениот праг или временската рамкаото ограничување идентитетин е клиентит dhe të pronarit të vërtetë të klientit
  - që pragu ose kufizimi kohor janë vendosur në nivel të arsyeshëm të ulët
  - që ka vendosur sistem të zbulimit të tejkalimeve të pragut të caktuar ose kornizën kohore të kufizimit
  - që nuk e prolongon zbatimin e analizës së klientit në rast kur me ligj ose akt nënligjor është përcaktuar grumbullimi i atyre informatave
2. Përshtatje të vëllimit të informatave të grumbulluara për identifikim, konfirmim ose përcjellje të marrëdhënies afariste, për shembull:
    - a) kontrollë të identitetit në bazë të informatave të marra nga një dokument të sigurtë, të besueshëm ose burim të të dhënave, ose
    - b) supozim për natyrën dhe qëllimin e marrëdhënies afariste, sepse produkti është i dizajnuar ekskluzivisht për një qëllim.
  3. Përshtatje të cilësisë ose burimit të informatave të grumbulluara për identifikim, konfirmim ose ndjekje të marrëdhënies afariste, për shembull:
    - a) pranim të informatave të marra nga klienti, në vend të burimit të pavarur kur kontrollohet identiteti i pronarit të vërtetë, nëse nga arsye objektive nuk është e mundur të grumbullohen infomata nga burime të pavarura ose
    - b) kur rreziku i cili ndërlidhet me të gjitha këndvështrimet e marrëdhënies afariste është shumë i ulët, duke u

- не го одложува спорведувањето на анализа на клиентот во случај кога со закон или подзаконски акт е пропишано да собирање на тие информации

2. Прилагодување на обемот на информации собрани за идентификација, верификација или следење на деловниот однос, на пример:

- а) проверка на идентитет врз основа на информациите добиени од еден сигурен, веродостоен документ или извор на податоци, или
- б) претпоставка за природата и целта на деловниот однос, бидејќи производот е дизајниран исклучиво за една намена.

3. Прилагодување на квалитетот или изворот на информации собрани за идентификација, верификација или следење на деловниот однос, на пример:

- а) прифаќање на информациите добиени од страна на клиентот, наместо од независен извор кога се проверува идентитетот на вистинскиот сопственик, доколку од објективни причини не е можно да се соберат информации од независни извори или
- б) кога ризикот кој се поврзува со сите аспекти на деловниот однос е многу низок, потпирајќи се на извор на средства за да се исполнат некои од барањата за анализа на клиентот, на пример, кога станува збор за средства доделени како

mbështetur në burim të mjeteve për t'u plotësuar disa nga kërkesat për analizë të klientit, për shembull, kur bëhet fjalë për mjete të dhëna si ndihmë shtetërore ose kur mjetet janë të transferuara nga llogaria e cila është në emër të klientit.

4. Përshtatje të dinamikës me të cilën përditësohet analiza e klientit dhe rishikohet marrëdhënia afariste, për shembull, deri pas ndonjë ngjarjeje të caktuar siç është marrje në pyetje të klientit me qëllim të konkludimit të një marrëveshjeje për produkt ose shërbim të ri ose tejkalim të pragut të caktuar në transaksion e cila nuk duhet të rezultojë me mospërditësim të informatave nga analiza e klientit dhe

5. Përshtatje të dinamikës dhe intensitetit të ndjekjes së transaksioneve, siç janë ndjekja e transaksioneve vetëm mbi një prag të caktuar të cilin subjektii është i detyruar të vendos në nivel të arsyeshëm dhe të përcaktojë sistem të identifikimit të transaksioneve të ndërlihdura, të cilat së bashku do t'a tejkalonin atë prag.

(4) Informatat të cilat subjektii i grumbullon me zbatim të masave të analizës së thjeshtësuar të klientit duhet t'i sigurojnë atij siguri të arsyeshme se vlerësimi i tij për nivel të ulët të rrezikut lidhur me marrëdhënien afariste ose transaksion të rastit është i justifikuar dhe do të jetë e mjaftueshme për subjektin që të sigurojë mjaft informata për natyrën e marrëdhënies afariste ose

државна помош или кога средствата се префрлени од сметка која гласи на име на клиентот

4. Прилагодување на динамиката со која се ажурира анализата на клиентот и се ревидира деловниот однос, на пример, дури по некој одреден настан како распрашување на клиентот со цел склучување договор за нов производ или услуга или пречекорување на утврдениот праг во трансакција која не треба да резултира со неажурирање на информациите од анализата на клиентот и
  5. Прилагодување на динамиката и интензитетот на следење на трансакциите, како што се следење на трансакции само над одреден праг кој субјектот е должен да го постави на разумно ниво и да се воспостави систем за идентификација на поврзани трансакции, кои заедно би го надминале тој праг.
- (4) Информациите кои субјектот ги собира со примена на мерки на поедноставена анализа на клиентот мора да му обезбедат разумна сигурност дека неговата проценка за низок степен на ризик поврзан со деловниот однос или повремената трансакција е оправдана и ќе биде доволна на субјектот за да обезбеди доволно информации за природата на деловниот однос или повремените трансакции со цел идентификување на необични или сомнителни трансакции.

трансакционет е rastit me qëllim identifikim të transaksioneve të pazakonta ose të dyshimta.

- (5) Subjekti nuk duhet të zbatojë masa të analizës së thjeshtësuar, kur për klientin, transaksionin, mjetet ose resurset ka arsye për dyshim të pastrimit të parave dhe/ose financim të terrorizmit, kur në lidhje me klientin zbatohet skenar me nivel të lartë të rrezikut, nëse bëhet fjalë për transaksion të ndërlikuar dhe të pazakontë për të cilën ekziston detyrimi për zbatimin e analizës të zgjeruar në përputhje me ligj, atëherë subjekti nuk mund të zbatojë një analizë të thjeshtësuar.

Analizë e zgjeruar e klientit

Neni 15

- (1) Subjekti është i detyruar që të zbatojë masa të analizës së zgjeruar të klientit në rastet e specifikuar në nenin 33 të Ligj
- (2) it për shkak të administrimit dhe zvogëlimit të rreziqeve të cilat rrjedhin nga transaksione me rrezik të lartë.
- (2) Masat për analizë të zgjeruar të klientit zbatohen njëkohësisht me masat e rregullta të analizës së klientit.

Masa të analizës së zgjeruar të cilat zbatohen për bartësit e funksioneve publike

Neni 16

- (1) Subjektët të cilët kanë vërtetuar se klienti ose pronari i vërtetë i klientit

- (5) Субјектот не смее да применува мерки на поедноставена анализа кога за клиентот, трансакцијата, средствата или ресурсите постојат причини за сомневање за перење пари и/ или финансирање на тероризам, кога во однос на клиентот се применува сценарио со висок степен на ризик, доколку станува збор за сложена и невообичаена трансакција за кои постои обврска за спроведување на засилена анализа согласно закон тогаш субјектот не може да применува поедноставена анализа.

Засилена анализа на клиентот

Член 15

- (1) Субјектот е должен да применува мерки за засилена анализа на клиентот во случаите наведени во член 33 од Законот заради управување и намалување на ризиците кои потекнуваат од високо ризични трансакции.
- (2) Мерките за засилена анализа на клиентот се применуваат истовремено со редовните мерки за анализа на клиентот.

Мерки за засилена анализа кои се применуваат за носители на јавни функции

Член 16

- (1) Субјектите кои утврдиле дека клиентот или вистинскиот сопственик на клиентот е носител на јавна функција, се должни:

është bartës i funksionit publik, janë të detyruar:

5. Të ndërmarrin masa përkatëse për të përcaktuar burimin e mjeteve dhe të pronës që do të përdoret në marrëdhënien afariste ose për transaksione të rastit, me qëllim që të sigurohen se nuk do të menaxhojnë me para të fituara përmes korrupsionit ose ndonjë veprë të tjetër ndëshkuese
  6. Të marrin miratim nga udhëheqësia e lartë për të vendosur ose për të vazhduar marrëdhënien afariste me person të caktuar që është bartës i funksionit publik ose klient, pronari i vërtetë i të cilit është bartës i funksionit publik
  7. Të zbatohen masa të zgjeruara për ndjekje të vazhdueshme të transaksioneve dhe rreziqeve të lidhura me marrëdhënien afariste, dhe gjatë kësaj dinamika e ndjekjes duhet të jetë e përshtatur me nivelin e lartë të rrezikut që rrjedh nga marrëdhënia e punës
  8. Të identifikohen transaksione të pazakonta dhe rregullisht të shqyrtohen të gjitha informatat të cilat janë në dispozicion për t'u siguruar se të gjitha informatat e reja që mund të ndikojnë në vlerësimin e rreziqeve do të mund të identifikohen në kohë.
- (2) Masat nga paragrafi 1 pika 1 të këtij neni varen nga shkalla e rrezikut lidhur me marrëdhënien afariste ose transaksionin e rastit. Kur rreziku lidhur me marrëdhënien afariste ose transaksioni i rastit me persona bartës të funksionit publik është posaçërisht i lartë, subjekti është i detyruar të kontrollojë

1. Да преземат соодветни мерки за да го утврдат изворот на средствата и имотот што ќе се користи во деловниот однос или за повремени трансакции, со цел да се осигураат дека нема да управуваат со пари стекнати преку корупција или друго казниво дело
  2. Да добијат одобрение од високото раководството за да воспостави или да го продолжи деловниот однос со одредено лице кое е носител на јавна функција или клиент чиј вистински сопственик е носител на јавна функција
  3. Да се спроведат засилени мерки за постојано следење на трансакциите и ризиците поврзани со деловниот однос, а при тоа динамиката на следењето треба да биде усогласена со високото ниво на ризик кој произлегува од деловниот однос
  4. Да се идентификуваат невообичаени трансакции и редовно да се разгледуваат сите информации кои се на располагање за да се обезбеди дека сите нови информации кои би можеле да влијаат на проценката на ризиците ќе може навремено да бидат идентификувани.
- (2) Мерките од став 1 точка 1 на овој член зависат од степенот на ризик поврзан со деловниот однос или повремениот трансакција. Кога ризикот поврзан со деловниот однос или повремениот трансакција со лица носители на јавна функција е особено висок, субјектот е должен да го провери изворот на средствата и на имотот

burimin e mjeteve dhe pronës në bazë të të dhënave, dokumenteve ose informatave të besueshme dhe të pavarura.

- (3) Subjekti është i detyruar që me akt të brendshëm të përkufizojë se cili nivel i udhëheqësisë së lartë do jetë përgjegjës për miratimin të specifikuar në paragrafin 1 pika 2 të këtij neni. Personi udhëheqës duhet të jetë në funksion mjaft të lartë dhe të ketë autorizime për mbikqyrje dhe sjellje të vendimeve për çështje të cilat drejtëpërdrejtë ndikojnë mbi profilin e rrezikshmërisë së subjektit. Gjatë vendimmarjes për miratimin nga paragrafi 1 pika 2 të këtij neni, personi do të merr parasysh shkallën e rrezikut nga pastrimi i parave dhe financimi i terrorizmit ndaj të cilëve subjekti do të ishte i ekspozuar nëse vendos ose vazhdon me marrëdhënien afariste dhe mundësinë që në mënyrë më efikase të menaxhojë me atë rrezik
- (4) Subjekti është i detyruar që të zbatojë të gjitha masat nga paragrafi 1 i këtij neni për personat që janë bartës të funksioneve publike dhe anëtarëve të familjeve të tyre dhe bashkëpunëtorëve të afërt të njohur të personave nga neni 2 rreshti 22 të Ligjit, si dhe të përshtat madhësinë e këtyre masave në pajtueshmëri me rrezikun.

Masa për analizë të zgjeruar të cilat zbatohen për klientë nga shtete me rrezik të lartë
Neni 17

- (1) Gjatë kryerjes së transaksioneve me persona fizik dhe juridik të

врз основа на веродостојни и независни податоци, документи или информации.

- (3) Субјектот е обврзан со внатрешен акт да дефинира кое ниво од високото раководство ќе биде надлежно за одобрувањето наведено во ставот 1 точка 2 на овој член. Раководното лице треба да биде на доволно висока функција и да има овластувања за надзор и носење на одлуки за прашања кои директно влијаат врз профилот на ризичност на субјектот. При одлучување за одобрувањето од ставот 1 точка 2 на овој член, лицето ќе ги земе предвид степенот на ризик од перење пари и финансирање на тероризам на кој субјектот би бил изложен ако воспостави или продолжи со деловниот однос и можноста ефикасно да управува со тој ризик.
- (4) Субјектот е должен да ги спроведе сите мерки од ставот 1 на овој член за лицата кои се носители на јавни функции и на членовите на нивните семејства и познати блиски соработници на лицата од членот 2 алинеја 22 од Законот, како и да го прилагоди обемот на овие мерки во согласност со ризикот.

Мерки за засилена анализа кои се применуваат за клиенти од високоризични држави
Член 17

- (1) При вршење на трансакции со физички или правни лица кои се основани или се жители на високоризична држава како и во сите други високо-ризични

themeluar ose që janë rezidentë të një shteti me rrezik të lartë, si dhe në të gjitha situatat tjera me rrezik të lartë, subjekti ka për detyrim që me akt të brendshëm të përcaktojë masat e analizës së zgjeruar të përshtatur për një situatë individuale me rrezik të lartë.

- (2) Lloji përshtatës i analizës së zgjeruar, përfshirë edhe vëllimin e informatave të kërkua shtesë dhe mbikqyrja e zbatuar e zgjeruar, duhet të varen nga arsyeja për shkak të cilës një transaksion i caktuar i rastit ose një marrëdhënie e caktuar afariste është e kategorizuar si e tillë me rrezik të lartë.
- (3) Për të gjitha rastet nga paragrafi 1 i këtij neni, subjekti nuk është i obliguar që të zbatojë të gjitha masat për analizë të zgjeruar nga paragrafi i këtij neni. Në situata të caktuara me rrezik të lartë, mund të jetë e mjaftueshme të përqëndrohet në mbikqyrje të zmadhuar të vazhdueshme gjatë kohëzgjatjes së marrëdhënies afariste.
- (4) Gjatë përcaktimit të masave për analizë të zgjeruar nga paragrafi 1 i këtij neni, subjekti duhet të merr parasysh këtë:

1. Rritja e vëllimit të informatave që grumbullohen për qëllimet e analizës:

- a) informata për identitetin e klientit dhe të pronarit të tij të vërtetë ose të strukturës së pronësisë dhe kontroll të klientit, me qëllim subjekti të sigurohet se kupton rrezikun lidhur me marrëdhënien afariste. Rrirja e vëllimit së informatave të përfshijë

ситуации, субјектот е должен со внатрешен акт да дефинира мерки на засилена анализа соодветни за поединечна високоризична ситуација.

(2) Соодветниот вид на засилена анализа, вклучувајќи го и обемот на бараните дополнителни информации и спроведениот засилен надзор, треба да зависат од причината поради која одредена повремена трансакција или одреден деловен однос е категоризиран како високоризичен.

(3) За сите случаи од став 1 на овој член, субјектот не е обврзан да ги применува сите мерки за засилена анализа од ставот 4 на овој член. Во одредени ситуации со висок ризик, може да биде доволно да се фокусира на зголемен континуиран надзор во текот на траењето на деловниот однос.

(4) При одредувањето на мерките за засилена анализа од ставот 1 на овој член, субјектот треба да го земе во предвид следното:

1. Зголемување на обемот на информации што се собираат за целите на анализата:

а) информации за идентитетот на клиентот и на неговиот вистински сопственик или сопственичката структура и контрола на клиентот, со цел субјектот да се осигури дека го разбира ризикот поврзан со деловниот однос. Зголемувањето на обемот на информации може да вклучи собирање и проценка на информации за угледот на клиентот или на неговиот

grumbullim dhe vlerësim të reputacionit të klientit ose të pronarit të tij të vërtetë dhe vlerësim të çfarëdo pretendimeve negative kundër klientit ose pronarit të tij të vërtetë, siç janë:

- informata për anëtarët e familjes dhe partnerët e afërt afaristë

- informata për aktivitet e kaluara dhe aktuale afariste të klientit ose pronarit të tij të vërtetë

- deklarata të pafavorshme të mediave

b) informata në lidhje me natyrën dhe marrëdhënien afariste me qëllim subjekti të mund të konstatojë që natyra dhe qëllimi i marrëdhënies afariste janë legjitime që të mund të hartohet profil i plotë i rrezikshmërisë së klientit, siç janë:

- numri, vëllimi dhe dinamika e realizimit të transaksioneve të pritura për llogari, kështu që subjekti mund të perceptojë devijimet të cilat mund të shkaktojnë dyshime dhe rrjedhimisht të kërkoхen prova dhe dokumentacion nga klienti

- arsyeja për shkak së cilës klienti kërkon produkt ose shërbim të caktuar, posaçërisht kur nuk është e qartë përse nevojat e klientit nuk mund të plotësoхen në mënyrë më ndryshe ose në vend të tjetër

- destinacioni i mjeteve

-natyra dhe aktiviteti afarist i klientit ose pronarit të tij të vërtetë, me qëllim që më

вистински сопственик и проценка на било какви негативни тврдења против клиентот или неговиот вистински сопственик, како што се:

- информации за членови на семејството и блиските деловни партнери
- информации за минатите и сегашните деловни активности на клиентот или неговиот вистински сопственик
- неповолни медиумски изјави

б) информации во врска со природата на деловниот однос со цел субјектот да може да утврди дека природата и целта на деловниот однос се легитимни за да може да изработи комплетен профил на ризичност на клиентот, како што се:

- бројот, големината и динамиката на реализација на очекуваните трансакции по сметка, така што субјектот може да ги согледа отстапувањата кои може да предизвикаат сомнежи и следствено да се бараат докази и документација од клиентот
- причината поради која клиентот бара одреден производ или услуга, особено кога не е јасно зошто потребите на клиентот не можат да се исполнат на поинаков начин или во друга земја
- дестинација на средствата

lehtë të kuptojë natyrën e mundshme të marrëdhënies afariste.

2. Rritje të cilësisë së informatave që grumbullohen për qëllime të analizës së klientit për t'u konfirmuar identiteti i klientit ose pronarit të vërtetë të klientit, përfshirë:

a) vendosjen e kërkesës që pagesa e parë të bëhet përmes llogarisë së hapur në emër të klientit në bankë në Republikën e Maqedonisë ose në vend-anëtar i Bashkimit Evropian ose vend të tretë në të cilin zbatohen masat e njëjta ose ekuivalente me ato të përcaktuara në Ligjin.

б) kontrollë se prona e klientit dhe mjetet të cilat përdoren në marrëdhënien afariste nuk rrjedhin nga aktivitete kriminele dhe se burimi i pronës dhe burimi i mjeteve është në pajtueshmëri me njohuritë e subjektit për klientin dhe natyrën e marrëdhënies afariste. Në raste të caktuara, kur rreziku lidhur me marrëdhënien afariste është veçanërisht i lartë, kontrolli i burimit të pronës dhe burimit të mjeteve mund të jetë mjeti i vetëm përkatës për zbutjen e rrezikut. Burimi i mjeteve ose pronës mund të kontrollohet, për shembull, me krahasimin e TVSH-së së paraqitur dhe tatimin në fitim, kopje të raporteve të rishikuara, ekstraktet bankare, dokumente publike ose artikuj të mediave.

- природата на деловната активност на клиентот или неговиот вистински сопственик, со цел субјектот полесно да ја разбере веројатната природа на деловниот однос.
2. Зголемување на квалитетот на информациите кои се собираат за целите на анализа на клиентот за да се потврди идентитетот на клиентот или вистинскиот сопственик на клиентот, вклучувајќи:
- a) поставување на барање првото плаќање да се изврши преку сметка отворена на име на клиентот во банка во Република Македонија или во земја-членка на Европската Унија или трета земја во која се применуваат мерки исти или еквивалентни на оние утврдени со Законот.
  - б) проверка дека имотот на клиентот и средствата кои се користат во деловниот однос не потекнуваат од криминални активности и дека изворот на имотот и изворот на средствата е во согласност со сознанијата на субјектот за клиентот и природата на деловниот однос. Во одредени случаи, кога ризикот поврзан со деловниот однос е особено висок, проверката на изворот на имотот и изворот на средствата може да биде единствената соодветна мерка за ублажување на ризикот. Изворот на средствата или имотот може да се провери, на пример, со споредување на пријавениот
3. Ррирја të frekuencës së ndjekjes me qëllim subjekti të sigurohet që mund të menaxhojë me rrezikun lidhur me marrëdhëniet individuale afariste ose mund të konkludojë që marrëdhënia afariste më nuk korrespondon me përgaditshmërinë e subjektit për të ndërmarr rrezik, si dhe që subjekti të jetë në mundësi të identifikojë transaksione për të cilat është i nevojshëm ekzaminim i mëtejshëm, duke përfshirë:
- a) Rritje të frekuencës së rishikimit të marrëdhënies afariste për t'u përcaktuar ndryshimet potenciale në profilin e rrezikshmërisë së klientit dhe aftësisë së subjektit që edhe më tej të menaxhojë me atë rrezik
  - b) marrje të pëlqimit nga udhëheqësia e lartë për të vendosur ose vazhduar marrëdhënie afariste me qëllim që të sigurohet se udhëheqësia e lartë është e vetëdijshme për rreziqet në të cilat është ekspozuar subjekti dhe të mund të sjell vendim të përshtatshëm ndaj aftësisë për të menaxhuar me atë rrezik
  - c) rishikim më të shpeshtë të marrëdhënies afariste me qëllim që të sigurohet se të gjitha ndryshimet në profilin e rrezikshmërisë së klientit do të identifikohen, vlerësohen, dhe nëse është e nevojshme, të ndërmerren masat e nevojshme dhe
  - ç) të zbatojnë ndjekje më të shpeshtë ose më të hollësishtme të transaksioneve

ДДВ и данок на добивка, копии од ревидираните извештаи, банкарски изводи, јавни исправи или медиумски написи.

3. Зголемување на фреквенцијата на следење со цел субјектот да се осигура дека може да управува со ризикот поврзан со поединечните деловни односи или може да заклучи дека деловниот однос повеќе не одговара на подготвеноста на субјектот за преземање ризик, како и субјектот да биде во можност да идентификува трансакции за кои е потребно понатамошно испитување, вклучувајќи:

- а) Зголемување на зачестеноста на ревидирање на деловниот однос за да се одредат потенцијалните промени во профилот на ризичност на клиентот и способноста на субјектот и понатаму да го управува тој ризик
- б) добивање согласност на високото раководство за воспоставување или продолжување на деловен однос со цел да се осигура дека високото раководство е свесно за ризиците на кои субјектот е изложен и да може да донесе одлука соодветна на способноста да управува со тој ризик
- в) почесто ревидирање на деловниот однос со цел да се осигура дека сите промени во профилот на ризичност на клиентот ќе се идентификуваат, проценат и, доколку е потребно, ќе се

për t'u identifikuar çfarëdo transaksione të pazakonta ose të papritura të cilat mund të shkaktojnë dyshim për pastrimin e parave dhe financim e terrorizmit. Ndjekja e transaksioneve sipas nevojës mund të përfshijë përcaktimin e destinacionit të mjeteve ose arsyet për kryerjen e transaksioneve të caktuara.

Masa për analizë të zgjeruar të zbatuara në transaksione të ndërlikuara dhe të pazakonta

Neni 18

- (1) Subjekti është i detyruar të ketë politika dhe procedura përkatëse në kuadër të programit nga neni 11 i Ligjit mbi zbulimin e transaksioneve të ndërlikuara dhe të pazakonta ose skema të transaksioneve.
- (2) Subjekti është i detyruar të zbatojë masa për analizë të zgjeruar kur do zbulojë transaksione të cilat janë të pazakonta sepse:
  1. janë më të mëdha se pritshmëritë e subjektit duke konsideruar njohjen e klientit, marrëdhënies afariste ose kategorinë të cilës klienti i takon,
  2. janë të pazakonta ose të papritura në krahasim me aktivitetit e zakonshëm të klientit ose me transaksionet të cilat janë në lidhje me klientë, produkte ose shërbime të ngjajshme,
  3. janë shumë të ndërlikuara në krahasim me transaksione të

- презemat потребните мерки или
- г) да спроведуваат почесто или подетално следење на трансакциите за да се идентификуваат какви било необични или неочекувани трансакции кои можат да предизвикаат сомневање за перење пари и финансирање на тероризам. Следењето на трансакциите по потреба може да вклучува утврдување на дестинацијата на средствата или причините за извршување на одредени трансакции.

Мерки за засилена анализа применети на сложени и невообичаени трансакции

Член 18

- (1) Субјектот е должен да има соодветни политики и процедури во рамки на програмата од член 11 од Законот за откривање на сложени и невообичаени трансакции или шеми на трансакции.
- (2) Субјектот е должен да применува мерки за засилена анализа кога ќе открие трансакции кои се невообичаени поради тоа што:
1. се поголеми од очекувањата на субјектот со оглед на познавањето на клиентот, деловниот однос или категоријата на која клиентот припаѓа,
  2. се невообичаени или неочекувани во споредба со вообичаената активност на клиентот или со трансакциите

tjera lidhur me lloje të ngjajshme të klientëve, produkteve ose shërbimeve,

4. subjekti nuk sheh ndonjë justifikim të caktuar ekonomik ose juridik të transaksionit ose dyshon në vërtetësinë e informatave që i'u janë dhënë.
- (3) Këto masa të analizës së zgjeruar të klientit duhet të jenë të mjaftueshme me qëllim subjekti të mund të përcaktojë vallë transaksionet e pazakonta shkaktajnë dyshim edhe krahas masave të cekura në nenin 38 paragrafi (3) të Ligjit, përfshijnë së paku edhe:
1. Ndërmarrje të masave të arsyeshme dhe përkatëse me qëllim që të kuptohet prapavija dhe qëllimi i transaksioneve, për shembull, të përcaktohet burimi dhe destinacioni i mjeteve ose grumbullimi i informatave shtesë për aktivitetin afarist të klientit me qëllim që të përcaktohet probabiliteti i zbatueshmërisë së transaksioneve të tilla për atë klient dhe
  2. Ndjekje më të shpeshtë të marrëdhënieve afariste dhe transaksioneve të njëpasnjëshme dhe përkushtim më të madh të vëmendjes në hollësitat.
- (4) Subjekti mund të vendos të ndjek transaksionet individuale kur janë proporcionale me rrezikun që ka identifikuar.

Refuzim i marrëdhënies afariste dhe realizim të transaksionit

- кои се поврзани со слични клиенти, производи или услуги,
3. се многу комплексни во споредба со други слични трансакции поврзани со слични типови на клиенти, производи или услуги,
  4. субјектот не гледа одредена економска или правна оправданост на трансакцијата или се сомнева во вистинитоста на информациите што му се дадени.
- (3) Овие мерки на засилена анализа на клиентот треба да бидат доволни со цел субјектот да може да утврди дали невообичаените трансакции предизвикуваат сомневање и покрај мерките наведени во член 38 став (3) од Законот, вклучуваат најмалку и:
1. Преземање на оправдани и соодветни мерки со цел да се разбере позадината и целта на трансакциите, на пример, за да се утврди изворот и дестинацијата на средства или собирање на дополнителни информации за деловната активност на клиентот со цел да се утврди веројатноста на спроведувањето на таквите трансакции за тој клиентот и
  2. Почесто следење на деловните односи и последователните трансакции и посветување на поголемо внимание на деталите.
- (4) Субјектот може да одлучи да ги следи поединечните трансакции кога се пропорционални на ризикот што го идентификувал.
- Одбивање на деловен однос и реализирање на трансакција

- (1) Субјекти i cili nuk mund të ndërmerr masat për analizë të klientit nga neni 14 të Ligjit, nëse nuk është i sigurtë se qëllimi dhe natyra e marrëdhënies afariste janë legjitime dhe nëse vlerëson se nuk mundet në mënyrë efikase të trajtojë rrezikun dhe se kjo mund të përdoret për qëllimet e pastrimit të parave dhe financimit të terrorizmit, në atë rast nuk duhet të krijojë marrëdhënie afariste ose të realizojë transaksionin.
- (2) Kur më ekziston marrëdhënie afariste për të cilën subjekti nuk mund të zbatojë masat të cekura në nenin 14 të Ligjit në afat të arsyeshëm kohor ose për të cilat ekziston dyshim i justifikuar se qëllimi dhe natyra e marrëdhënies afariste nuk janë në përputhshmëri me ligj, subjekti është i detyruar të ndërpresë ose të prolongon zbatimin e transaksionit deri në ndërprerje të marrëdhënies afariste ose deri në zbatimin e masave.
- (3) Zbatimi i qasjes e cila bazohet në vlerësimin e rrezikut nuk e detyron subjektin të refuzojë ose të ndërpresë marrëdhëniet afariste me tërë kategorinë e klientëve të cilët janë të lidhur me rrezik të lartë të pastrimit të parave dhe financim të terrorizmit, sepse rreziku i lidhur me marrëdhënie individuale afariste luhatë në kuadër të kategorisë së njëjtë të klientëve
- (4) Subjekti është i detyruar që me akt të brendshëm (Programi në përputhje me nenin 11 të Ligjit ose Vlerësimin të rrezikut) të përcaktojë shkallën e vendimmarjes për ndalim të themelimit ose ndërprerjes së marrëdhënies afariste, ndalim të

Член 19

- (1) Субјектот кој не може да ги преземе мерките за анализа на клиентот од член 14 од Законот, доколку не е сигурен дека целта и природата на деловниот однос се легитимни или ако оцени дека не може ефикасно да се справи со ризикот и дека тоа би можело да се користи за целите на перење пари и финансирање на тероризам, во тој случај не смее да воспостави деловен однос или да ја реализира трансакцијата.
- (2) Кога веќе постои деловен однос за кој субјектот не може да ги спроведе мерките наведени во 14 од Законот во разумен рок или за кои постои основано сомнение дека целта и природата на деловниот однос не се во согласност со закон, субјектот е должен да го прекине или одложи спроведувањето на трансакцијата до прекинување на деловниот однос или до спроведување на мерки.
- (3) Примената на пристапот кој се заснова на проценката на ризикот не го обврзува субјектот да ги одбие или да ги прекине деловните односи со целокупната категорија на клиенти кои се поврзани со висок ризик од перење пари и финансирање на тероризам, бидејќи ризикот поврзан со поединечни деловни односи варира во рамките на истата категорија клиенти.
- (4) Субјектот е должен со внатрешен акт (Програмата согласно член 11 од Законот или Проценката на ризик) да го пропише степенот на донесување одлуки за забрана на воспоставување и прекинување

збатимит të transaksionit ose ndërprerje të zbatimit të transaksioneve, si dhe të përcaktojë afatin e fundit nga paragrafi 2 i këtij neni.

Mbikqyrje, shqyrtim dhe evidencë e vlerësimit të rrezikut

Neni 20

- (1) Субјекти është i detyruar të rishikojë vlerësimet e veta të rrezikut nga pastrimi i parave dhe financimi i terrorizmit në lidhje me marrëdhënie individuale afariste dhe transaksione të rastit, si dhe faktorët mbi të cilët bazohen me qëllim të sigurimit të përditësimit dhe relevancës së vlerësimeve të veta të rreziqeve nga pastrimi i parave dhe financimi i terrorizmit.
- (2) Субјекти është i detyruar që të vlerësojë informatat e grumbulluara në kuadër të mbikqyrjes së vazhdueshme të marrëdhënies afariste dhe të shqyrtojë se vallë ato kanë ndikim mbi vlerësimin e rrezikut.
- (3) Субјекти duhet të sigurojë sisteme dhe kontrollime për të identifikuar rreziqet nga pastrimi i parave dhe financimi i terrorizmit gjatë ndodhisë së tyre dhe të vlerësojë këto rreziqe, ndërsa nëse është e nevojshme, t'i përfshijë ato në kohë në vlerësimet e veta.
- (4) Системет dhe kontrollет nga paragrafi 3 i këtij neni përfshijnë:
  1. Процесе të shqyrtimit të rregullt të informatave të marra me qëllim të identifikimit të tendencave dhe çështjet e reja kontestuese lidhur me marrëdhëniet individuale

на деловен однос, забрана за извршување трансакција или прекин на спроведување на трансакции, како и да го пропише рокот од ставот 2 на овој член.

Надзор, преглед и чување на евиденција за проценка на ризик

Член 20

- (1) Субјектот е должен да ги ревидира своите проценки на ризик од перење пари и финансирање на тероризам поврзани со поединечни деловни односи и повремени трансакции, како и факторите на кои се засноваат со цел да осигура ажурираност и релевантност на своите проценки на ризиците од перење пари и финансирање на тероризам.
- (2) Субјектот е должен да ги процени информациите собрани во рамките на континуираниот надзор на деловниот однос и да разгледа дали тие имаат влијание врз проценката на ризикот.
- (3) Субјектот треба да обезбеди системи и контроли за да се идентификуваат ризиците од перење пари и финансирање на тероризам при нивното настанување и да ги оцени овие ризици, а доколку е потребно навремено да ги вклучи во своите проценки.
- (4) Системите и контролите од став 3 на овој член вклучуваат:
  1. Процеси на редовно разгледување на добиените информации со цел да се идентификуваат трендовите и новите спорни прашања поврзани со одделните

afariste dhe me të punuarit e subjektit

2. Proçese të shqyrtimit të rregullt të burimeve relevante të informatave të përmendura në nenin 5 paragrafi 5 dhe 6 të këtij Udhëzimi, në veçanti:
    - a) shqyrtim të rregullt të raporteve të mediave të cilat janë relevante për sektorin ekonomik dhe zonat ku subjekti vepron në mënyrë aktive
    - b) shqyrtim të rregullt të paralajmërimeve dhe raporteve të organeve kompetente për zbatueshmërinë e Ligjit
    - v) subjekti të sigurohet se është i vetëdijshëm për ndryshimet në paralajmërimet për aktivitete terroriste dhe regjimin e sanksioneve menjëherë pas ndodhisë së tyre;
    - г) publikime të lëshuara nga organet kompetente.
  3. Proçesi për grumbullimin dhe shqyrtimin e informatave rreth rreziqeve lidhur me produktet e reja
  4. Bashkëpunim me përfaqësuesit e sektorëve të tjerë dhe organeve kompetente (p.sh. tryeza të rrumbullakëta, konferenca dhe ofruet të shërbimeve arsimore) dhe marrëveshje me të cilat rregullohet sigurimi i informatave ose konstatime të personave relevantë
  5. Vendosja e etikës afariste për shkëmbim të informatave në kuadër të subjektit
- (5) Në kuadër të sistemit të kontrollit, subjektët janë të detyruar të

- деловни односи и со работењето на субјектот
2. Процеси на редовно разгледување на релевантните извори на информации наведени во членот 5 став 5 и 6 од ова Упатство, а особено:
    - а) редовно разгледување на медиумските извештаи кои се релевантни за економскиот сектор и подрачјата каде субјектот активно работи
    - б) редовно разгледување на предупредувањата и извештаите на органите одговорни за спроведување на Законот
    - в) субјектот да се осигури дека е свесен за промените во предупредувањата за терористички активности и режимот на санкции веднаш по нивното настанување;
    - г) објави издадени од надлежните органи.
  3. Процес за собирање и преглед на информации за ризиците поврзани со нови производи
  4. Соработка со претставници од други сектори и надлежни тела (пр. тркалезни маси, конференции и даватели на образовни услуги) и договори со кои се регулира обезбедувањето на информации или наоди на релевантни лица
  5. Воспоставување деловна етика за размена на информации во рамките на субјектот
- (5) Во рамки на системот на контрола субјектите се должни да воспостават редовно ажурирање на проценката на ризикот и да ја утврдат динамиката на
- vendosin përditësim të rregullt të vlerësimit të rrezikut dhe të përcaktojnë dinamikën e zbatimit të vlerësimit të ardhshëm të rrezikut.
- (6) Në rast të rreziqeve të reja ose rritje të atyre ekzistuese, subjekti është i detyruar të përditësojë vlerësimin e rrezikut dhe të mbajë evidencë gjatë vitit për çështje që mund të ndikojnë në vlerësimin e rrezikut, siç janë raportet e brendshme për transaksione të dyshimta, pajtueshmëri dhe informata të marra nga punonjësit të cilët punojnë me klientë (front office).
  - (7) Subjekti është i detyruar që të gjitha ndryshimet të vlerësimit të rrezikut dhe masat shoqëruese për analizë të klientit t'i përshtasë në mënyrë proporcionale dhe të përshtatshme me procedurën e përcaktuar për vlerësim të rrezikut nga pastrimi i parave dhe financimi i terrorizmit.
  - (8) Subjekti është i detyruar të sigurohet që sistemet e tij të menaxhimit të rrezikut dhe kontrollit, veçanërisht ato që u referohen zbatimit të analizës përkatëse të klientit, janë efektive dhe proporcionale me rrezikun.
  - (9) Subjekti është i detyruar që me akt të brendshëm (Programi nga neni 11 të Ligjit) të përcaktojë mbajtjen e evidencës dhe dokumentimit të vlerësimit të rrezikut nga marrëdhëniet afariste dhe të gjitha ndryshimet në vlerësimin e rreziqeve.

KAPITULLI IV.

спроведување на следната
проценка на ризик.

- (6) Во случај на нови ризици или зголемување на постоечките, субјектот е обврзан да ја ажурира проценката на ризикот и да води евиденција во текот на годината за прашања што може да влијаат на проценката на ризик, како што се интерните извештаи за сомнителни трансакции, неусогласености и информации добиени од вработените кои работат со клиенти (front office).
- (7) Субјектот е должен сите промени на оценката на ризикот и придружните мерки за анализа на клиентот да ги прилагоди пропорционално и соодветно на воспоставената постапка за проценка на ризик од перење пари и финансирање на тероризам.
- (8) Субјектот е должен да осигури дека неговите системи за управување со ризик и контрола, особено оние што се однесуваат на примената на соодветната анализа на клиентот, се ефективни и пропорционални на ризикот.
- (9) Субјектот е должен со внатрешен акт (Програмата од член 11 од Законот) да го пропише водењето евиденција и документирањето на проценката на ризикот од деловните односи и сите промени во проценката на ризиците.

ГЛАВА IV.

Правила применливи за инвестициските фондови

Rregulla të zbatueshme për fondet e investimeve

Dispozita hyrëse për fondet e
investimeve

Neni 21

- (1) Dispozitat nga ky kapitull u referohen shoqërive për menaxhimin me fondet e investimeve dhe shoqërive për menaxhimin e фондеве private.
- (2) Subjektët nga paragrafi 1 i këtij neni janë të detyruar të zbatojnë masat, veprimet dhe procedura të cekura në Kapitullin V të këtij Udhëzimi, kur kjo është e zbatueshme.

Faktorë të rrezikut për produktet,
shërbimet dhe transaksionet te fondet
e investimeve

Neni 22

- (1) Gjatë shqyrtimit të rrezikut lidhur me produkt, shërbim dhe transaksion që sjell deri te rrezik më i madh, faktorët përkatës të rrezikut përfshijnë:
  1. fond i cili është i themeluar për një numër të kufizuar të investuesve, siç është fond privat ose fond me një investues
  2. mundësi për të blerë fletëaksione ose pjesëmarrje kapitali të fondit dhe më pas riblerje në afat të shkurtër kohore, pa kosto të mëdha administrative për investuesin
  3. mundësi për tregtim me fletëaksione ose pjesëmarrje kapitali të fondit pa informuar administruesin e fondit në momentin e tregtimit, dhe si rezultat i kësaj, informatat për investuesin i ndajnë disa

Воведни одредби за инвестициските фондови

Член 21

- (1) Одредбите од оваа глава се однесуваат на друштва за управување со инвестициски фондови и на друштвата за управување со приватни фондови.
- (2) Субјектите од став 1 на овој член се должни да ги применуваат мерките, дејствијата и постапките наведени во Глава V на ова Упататство, кога тоа е применливо.

Фактори на ризик за производите, услугите и трансакциите кај инвестициските фондови

Член 22

- (1) При разгледување на ризикот поврзан со производ, услуга и трансакција што доведува до поголем ризик, релевантните фактори на ризик вклучуваат:
  1. фонд кој е основан за ограничен број на инвеститори, како што е приватен фонд или фонд со еден вложувач
  2. можност за стекнување акции или удели на фондот и потоа нивен откуп во краток временски рок, без значителни административни трошоци за вложувачот
  3. можност за тргување со акции или удели на фондот без да се информира управителот на фондот во моментот на тргувањето, а како резултат на тоа, информациите за вложувачот ги делат неколку субјекти, како што е случај со

subjekte, siç është rasti me fondet e mbyllura me të cilat tregtohet në tregun sekondar

4. regjistrim ose fitim të pjesmarrjeve kapitali ose fletëaksione në fondin, që përfshin llogari ose persona të tretë nga më tepër shtete, veçanërisht kur ato shtete janë të lidhura me rrezik të lartë nga pastrimi i parave dhe financimi i terrorizmit.
5. regjistrim ose fitim të pjesmarrjeve kapitali ose fletëaksione në fondin, që përfshin persona të tretë, në cilësinë e regjistruarve respektivisht fituesve ose pranuesve të pagesave, veçanërisht në situata kur kjo nuk притет.

- (2) Gjatë shqyrtimit të rreziqeve lidhur me produkt, shërbim dhe transaksion të cilat cekin një rrezik më të ulët, faktorët përkatës të rrezikut përfshijnë:
  1. Mospranim të pagesave nga palë e tretë
  2. Qëllimshmëri të fondit vetëm për investues të vegjël, me kufizime të shumës së investimit.

Faktorë të rrezikut që i referohen klientit te fondet për investime

Neni 23

- (1) Gjatë shqyrtimit të rrezikut lidhur me klient që thekson një rrezik më të madh, faktorët përkatës të rrezikut e kyçin sjelljen e mëposhtme të pazakontë të klientit:
  10. Nuk ka strategji ose qëllim ekonomik të qartë për investim ose investimi i klientit nuk është në pajtueshmëri me situatën e

- затворените фондови со кои се тргува на секундарниот пазар
4. запишување односно стекнување на удели или акции во фондот, кое вклучува сметки или трети лица од повеќе држави, особено кога тие држави се поврзани со висок ризик од перење пари и финансирање на тероризам.
  5. запишување односно стекнување на удели или акции во фондот, кое вклучува трети лица во својство на запишувачи односно стекнувачи или примачи на плаќањата, особено во ситуации каде што тоа не се очекува.

- (2) При разгледување на ризиците поврзани со производ, услуга и трансакција кои укажуваат на помал ризик, релевантните фактори на ризик вклучуваат:
1. Неприфакане на уплати од трето лице
  2. Намена на фондот само за мали инвеститори, со ограничување на висината на вложувањето.

Фактори на ризик кои се однесуваат на клиентот кај инвестициски фондови

Член 23

- (1) При разгледување на ризикот поврзан со клиент која укажува на поголем ризик, релевантните фактори на ризик го вклучуваат следното невообичаено однесување на клиентот:
1. не постои очигледна стратегија или економска цел за инвестирање или вложувањето на клиентот не е во согласност со неговата

- përgjithshme financiare të tij, në rast kur subjekti është i njohtuar me të njëjtën
11. Klienti kërkon rimbursim pse pagesë të investimit në periudhë të shkurtë kohore pas investimit fillestar, ose para datës së pagesës, pa sqarim të qartë, veçanërisht kur kjo sjell deri te humbje financiare ose pagesë të tarifave më të larta në barrë të klientit
  12. Klienti kërkon riblerje dhe shitje të fletëaksioneve dhe pjesëmarrje kapitali në periudhë të shkurtër pa strategji të qartë ose arsyeshmëri ekonomike
  13. Klienti bën transferim të mjeteve në shumë e cila e tejkalon shumën e nevojitur për investimin dhe kërkon rimbursim të shumës së stërpaguar
  14. Klienti përdor llogari të shumëfishta pa lajmërim paraprak, veçanërisht kur këto llogari gjenden në më shumë shtete ose në shtete që janë të lidhura me rrezik më të lartë nga pastrimi i parave dhe financimi i terrorizmit
  15. Klienti dëshiron që të strukturojë marrëdhënien afariste në mënyrë të tillë që më tepër persona si për shembull kompani të parregulluara të cilat paraqiten si mbajtës të emëruar (nominee) të pjesëmarrjeve kapitali ose të fletëaksioneve, përdoren në shtete të ndryshme, posaçërisht kur ato shtete janë të lidhura me rrezik më të lartë nga pastrimi i parave dhe financimi i terrorizmit
  16. Klienti papritmas ndryshon adreseën pa ndonjë arsye, për

- целокупна финансиска ситуација, во случај кога субјектот е запознаен со истата
2. клиентот бара откуп или исплата на вложувањето во краток период по првичната инвестиција, или пред датумот на исплата, без јасно образложение, особено кога ова доведува до финансиска загуба или плаќање на повисоки провизии на товар на клиентот
  3. клиентот бара повторно купување и продажба на акции или удели во краток период без очигледна стратегија или економска оправданост
  4. клиентот врши пренос на средства во износ кој го надминува износот потребен за вложувањето и бара враќање на преплатениот износ
  5. клиентот користи повеќе сметки без претходно известување особено кога овие сметки се наоѓаат во повеќе држави или во држави кои се поврзани со повисок ризик од перење пари и финансирање на тероризам
  6. клиентот сака да го структурира деловниот однос на тој начин што повеќе лица како на пример нерегулирани компании кои се појавуваат како номиниран (nominee) имател на удели или акции, се користат во различни држави, особено кога тие држави се поврзани со повисок ризик од

shembull , duke ndryshuar vendin e banimit

17. Klienti dhe pronari i tij i vërtetë gjenden në shtete të ndryshme dhe së paku njëra nga këto shtete është e lidhur me rrezik më të madh nga pastrimi i parave dhe financimi i terrorizmit, në përputhje me vlerësimin sipas dispozitave të Kapitullit II të këtij Udhëzimi

18. Mjetet e pronarit të vërtetë vijnë nga një shtet i cili është i lidhur me rrezik më të lartë nga pastrimi i parave dhe financimi i terrorizmit, veçanërisht kur ai shtet është i lidhur me shkalla më të larta të veprave të ndërlidhura ndëshkuese.

(2) Gjatë shqyrtimit të rrezikut lidhur me klientin që tregojnë për një rrezik më të ulët, faktorët përkatës të rrezikut përfshijnë:

3. Klienti është investues institucional statusi i të cilit është verifikuar nga një organ rregullator në kuadër të Zonës Ekonomike Evropiane (EEA)², siç është për shembull sistemi pensional i miratuar nga organ përkatës rregullator
4. Klienti është kompani në vendin-anëtare e EEA-së ose në vend të tretë që i nënshtrohet kërkesave për parandalimin e pastrimit të parave dhe financimit të terrorizmit, të ngjajshme me ato të përcaktuara me Ligjin.

Faktorë të rrezikut që i referohen mënyrës së dorëzimit të shërbimeve фондеве të investimeve

² Zona Ekonomike Evropiane – ZEE (ang. European Economic Area - EEA) i përfshin përveç vendeve të Bashkimit Evropian, edhe Islandën, Lihtenshtajnin dhe Norvegjinë

Neni 24

перење пари и финансирање на тероризам

7. клиентот одеднаш ја менува адресата без причина, на пример, со промена на земјата на живеење
8. клиентот и неговиот вистински сопственик се наоѓаат во различни држави и барем една од овие држави е поврзана со поголем ризик од перење пари и финансирање на тероризам, согласно проценката според одредбите од Глава II. на ова Упатство
9. средствата на вистинскиот сопственик доаѓаат од држава која е поврзана со поголем ризик од перење пари и финансирање на тероризам, особено кога таа држава е поврзана со повисоки степени на поврзани казниви дела.

(2) При разгледување на ризикот поврзани со клиентот кои упатуваат на понизок ризик, релевантните фактори на ризик вклучуваат:

1. клиентот е институционален инвеститор чиј статус е проверен од регулаторен орган во рамките на Европската економска област (ЕЕО)¹, како што е на пример пензискиот систем одобрен од соодветен регулаторен орган
2. клиентот е компанија во земјата-членка на ЕЕО или во трета земја која подлежи на барањата за спречување на перење пари и финансирање на тероризам слични на оние пропишани со Законот.

(1) Gjatë shqyrtimit të rrezikut lidhur me mënyrën e dorëzimit të shërbimeve фондеве të investimeve të cilat tregojnë një rrezik më të lartë, faktorët përkatës të rrezikut përfshijnë:

1. Mënyra të paqarta ose të ndërlikuara të dorëzimit që kufizojnë mbikqyrjen e marrëdhënieve afariste dhe mundësinë për mbikqyrje të transaksioneve, për shembull, subjekti përdor numër të konsiderueshëm të nëndistribuesëve për dorëzim në vende të treta
2. Distribuesi gjendet në vend që është i lidhur me rrezik më të lartë të pastrimit të parave dhe financimit të terrorizmit në përputhje me vlerësimin sipas dispozitave nga Kapitulli II i këtij Udhëzimi;

(2) Gjatë shqyrtimit të rrezikut lidhur me mënyrat e dorëzimit të shërbimeve të cilat tregojnë rrezik më të ulët, faktorët përkatës të rrezikut përfshijnë:

1. fondi pranon vetëm një lloj të investuesve me rrezik të ulët, siç janë shoqëritë e regulluara të cilat investojnë për llogari të tyre,
- 2 fletëaksione ose pjesëmarrje kapitali në fond mund të blehen vetëm përmes shoqërive, siç janë ndërmjetësuesit financiar në vendet anëtare të EEA-së ose në shtet të tretë të cilat i nënshtrohen kërkesave për parandalimin e pastrimit të parave dhe financimit të

¹ Европската економска област - ЕЕО (анг. European Economic Area - EEA) ги опфаќа покрај земјите од Европската Унија и Исланд, Лихтенштајн и Норвешка

Фактори на ризик кои се однесуваат на начинот на испорака на услугите на инвестициски фондови

Член 24

(1) При разгледување на ризикот поврзани со начинот на испорака на услуги на инвестициските фондови што укажуваат на поголем ризик, релевантните фактори на ризик вклучуваат:

1. Нејасни или сложени начини на испорака што го ограничуваат надзорот на деловните односи и можноста за надзор на трансакциите, на пример, субјектот користи значителен број поддистрибутери за испорака во трети земји
2. Дистрибутерот е во земја поврзана со поголем ризик од перење пари и финансирање на тероризам согласно проценката според одредбите од Глава II. на ова Упатство;

(2) При разгледување на ризикот поврзан со начините на испорака на услугите кои укажуваат на помал ризик, релевантните фактори на ризик вклучуваат:

1. фондот прима само одреден тип на ниско ризични инвеститори, како што се регулираните друштва кои инвестираат за своја сметка,
- 2 акции или удели на фондот може да се купат само преку друштва, како што се финансиски посредници во земјите членки на ЕЕО или во трета држава кои подлежат на барањата на спречување на перење пари и финансирање на тероризам слични на оние пропишани со Законот.

terrorizmit, të ngajshme me ato të përcaktuara me Ligjin.

Faktorë të rrezikut që u referohen shteteve ose zonave gjeografike të fondeve të investimeve

Neni 25

Gjatë shqyrtimit të rrezikut lidhur me shtetet ose zonat gjeografike të cilat theksojnë rrezik më të lartë, faktorët përkatës të rrezikut përfshijnë:

3. Paratë e investuesve burojnë nga një shtet i cili është i lidhur me rrezik më të lartë nga pastrimi i parave dhe financimi i terrorizmit, veçanërisht nga ato të cilat janë të lidhura me shkallë më të lartë të veprave ndëshkuese,
4. Klienti investon në sektorë me rrezik më të lartë nga korrupsioni, siç janë industria për nxerjen e mineraleve dhe metaleve ose trafiku me armë, në vende të cilat burime të besueshme i identifikojnë si vende me shkallë të konsiderueshme të korrupsionit ose vepra të tjera të ndërlidhura ndëshkuese, posaçërisht kur bëhet fjalë për një fond me një investues ose numër të kufizuar të investuesve.

Masa të analizës të fondet për investime

Neni 26

Subjekti është i detyruar të ndërmerr masa në bazë të rrezikut, me qëllim që të përcaktojë dhe vërtetojë identitetin e personave fizik që janë pronarë të vërtetë të klientit ose që kontrollojnë klientin ose në emër të të cilit bëhen transaksionet, nëse ekzistojnë persona të tillë, si për shembull të kërkojë nga

Фактори на ризик кои се однесуваат на државите или географските подрачја на инвестициските фондови

Член 25

При разгледување на ризикот поврзан со држави или географски подрачја кои упатуваат на повисок ризик, релевантните фактори за ризик вклучуваат:

1. парите на инвеститорите потекнуваат од држава која е поврзана со поголем ризик од перење пари и финансирање на тероризам, особено од оние кои се поврзани со повисок степен на казниви дела,
2. клиентот вложува во сектори со поголем ризик од корупција, како што се индустријата за екстракција на минерали и метали или трговија со оружје, во земјите кои веродостојни извори ги идентификуваат како земји со значаен степен на корупција или други поврзани казниви дела, особено кога станува збор за фонд со еден вложувач или ограничен број на вложувачи.

Мерки за анализа кај инвестициските фондови

Член 26

Субјектот е должен да преземе мерки врз основа на ризикот, со цел да се утврди и провери идентитетот на физичките лица кои се вистински сопственици на клиентот или кои го контролираат клиентот или во чие име се вршат трансакциите, доколку постојат такви лица, како на пример да бара од потенцијалниот инвеститор при поднесување на првото барање за стекнување на

investuesi potencial gjatë dorëzimit të kërkesës së parë për fitimin e pjesëmarrjes kapitali respektivisht fletëaksioneve në fondin, të deklarojë vallë investon në emër të tij ose vepron si ndërmjetësues dhe investon në emër të personave të tjerë.

Neni 27

- (1) Kur klienti është person fizik ose juridik që drejtëpërdrejtë blen pjesëmarrje kapitali ose fletëaksione në fondin e investimeve për llogari të vet, e jo në emër të investuesve të tjerë kryesor, ose është shoqëri që, si pjesë e aktiviteteve të saja afariste, drejtëpërdrejtë blen pjesëmarrje kapitali ose fletëaksione në emër të saj dhe kontrollon investimin për përfitim përfundimtar të një ose më shumë personave të cilët nuk i kontrollojnë investimet ose vendimmarjet për investime, dhe kur është përcaktuar rrezik i lartë nga pastrimi i parave dhe financimi i terrorizmit, subjekti është i detyruar të ndërmerr masa të analizës së zgjeruar, të cilat mund të jenë:
  9. Grumbullimi i informatave shtesë në lidhje me klientin para vendosjes së marrëdhënies afariste, si për shembull informata për reputacionin dhe të kaluarën e klientit
  10. Ndërmarrje të hapave shtesë për kontroll të mëtutjeshëm të dokumenteve, të dhënave dhe informatave të grumbulluara
  11. Grumbullim të informatave për burimin e mjeteve dhe pronën e klientit dhe pronarit të tij të vërtetë

удели односно акции во фондот да се изјасни дали вложува во свое име или дејствува како посредник и вложува во име на други лица.

Член 27

(1) Кога клиентот е физичко или правно лице кое директно купува удел или акции во инвестициски фонд за своја сметка, а не во име на другите основни вложувачи или е друштво кое, како дел од неговите деловни активности, директно купува удели или акции во свое име и го контролира вложувањето за крајна корист на едно или повеќе лица кои не ги контролираат вложувањата или одлуките за вложување, а кога е утврден висок ризик од перење пари и финансирање на тероризам, субјектот е обврзан да преземе мерки за засилена анализа, кои можат да бидат следниве:

1. прибирање на дополнителни информации во врска со клиентот пред воспоставување на деловен однос, како на пример информации за угледот и минатото на клиентот
2. преземање на дополнителни чекори за понатамошна проверка на собраните документи, податоци и информации
3. прибирање информации за изворот на средствата и имотот на клиентот и неговиот вистински сопственик
4. барање плаќањето на откупот да се спроведе на сметката

12. Кërkesë që pagesa e shlyerjes të bëhet në llogari e cila fillimisht është përdorur për investimin ose në llogari e cila është në emër të klientit

13. Të rritet frekuenca dhe intensiteti i mbikqyrjes së transaksioneve

14. Kërkesë që pagesa e parë të bëhet në llogari për pagim që është në emër të klientit dhe e cila është e hapur nga bankë ose institucion financiar i rregulluar që i nënshtrohet kërkesave për parandalimin e pastrimit të parave dhe financimit të terrorizmit

15. Marrje të miratimit nga udhëheqësia e lartë para realizimit të transaksionit kur klienti për herë të parë përdor produktin ose shërbimin

16. Zbatim të mbikqyrjes së zgjeruar në marrëdhënien afariste dhe transaksionet e rastit.

(2) Në situata me rrezik më të ulët nga pastrimi i parave dhe financimi i terrorizmit, kur është përcaktuar që asetet transferohen në ose nga një llogari për pagesë e cila është në emër të klientit ose bankës ose institucionit financiar të rregulluar në një vend anëtar të EEA-së, subjekti mundet të zbatojë masa të analizës së thjeshtësuar të klientit.

Neni 28

(1) Kur klienti është person juridik që vepron në emër të vet dhe është pronar i regjistruar i fletëaksioneve ose pjesëmarrjeve kapitali, mirëpo për llogari dhe në bazë të udhëzimeve konkrete nga një ose më shumë persona të tretë, siç janë

- која првично е користена за вложувањето или на сметка која гласи на клиентот
5. да се зголеми фреквенцијата и интензитетот на надзор на трансакциите
  6. барање првото плаќање да се спроведе на сметката за плаќање која гласи на клиентот и која е отворена од страна на регулирана банка или финансиска институција која е подложна на барањата за спречување на перење пари и финансирање на тероризам
  7. добивање на одобрение од високото раководство пред реализирање на трансакцијата кога клиентот за прв пат го користи производот или услугата
  8. примена на засилен надзор на деловниот однос и поединечните трансакции.
- (2) Во ситуации со понизок ризик од перење пари и финансирање на тероризам, кога е утврдено дека средствата се пренесуваат на или од сметка за плаќање која е на име на клиентот во банка или регулирана финансиска институција во земја членка на ЕЕО, субјектот, може да примени мерки на поедноставена анализа на клиентот.

Член 28

- (1) Кога клиентот е правно лице кој дејствува во свое име и е регистриран сопственик на акции или удели, но сепак за сметка и врз основа на конкретни упатства од едно или повеќе трети лица, како што се финансиски

ndërmjetësues financiar në cilësinë e të emëruarit (nominee) aksionar, broker, menaxher të një llogarie kolektive me më shumë klientë ose menaxher i marrëdhënies së ngjajshme ekonomike pasive, subjekti është i detyruar të zbatojë masat për analizë të klientit në bazë të shkallës së rrezikut për t'u përcaktuar dhe konfirmuar identiteti i investuesve kryesorë të cilët janë pronarë të vërtetë të aseteve që janë investuar përmes atyre ndërmjetësuesve financiar.

- (2) Në raste kur personat e vërtetë nga paragrafi 1 i këtij neni janë me rizik të ulët nga pastrimi i parave dhe financimi i terrorizmit, subjekti mund të ndërmerr masa të analizës së thjeshtësuar, nëse janë të përmbushura këto kushte:

6. Ndërmjetësuesi financiar i nënshtrohet kërkesave për parandalimin e pastrimit të parave dhe financimit të terrorizmit në vendet anëtare të EEA-së ose në vende të tjera me kërkesa të ngjajshme me ato të përcaktuara në Ligjin.
7. Ndërmjetësuesi financiar është nën mbikqyrje efektive në lidhje me harmonizmin me kushtet nga pika 1 të këtij paragrafi
8. Subjekti ka ndërmarr aktivitete në bazë të rrezikut me qëllim që të jetë i sigurtë se rreziku nga pastrimi i parave dhe financimi i terrorizmit që është i ndërlidhur me marrëdhënien afariste është i ulët, në bazë të, ndër të tjera, vlerësimit të subjektit për të punuarit e

посредници во својство на номиниран (nominee) акционер, брокер, управител на збирна сметка со повеќе клиенти или управител на сличен пасивен аранжман, субјектот е должен да ги применува мерките за анализа на клиентот врз основа на утврдениот степен на ризик спрема тој вид на правни лица или финансиски посредници. Субјектот, исто така, потребно е да преземе мерки за анализа на клиентот врз основа на степенот на ризик за да се утврди и потврди идентитетот на основните вложувачи кои се вистински сопственици на средствата кои се вложени преку тие финансиски посредници.

(2) Во случај кога правите лица од ставот 1 на овој член се со низок ризик од перење пари и финансирање на тероризам, субјектот може да примени мерки на поедноставена анализа, доколку се исполнети следниве услови:

1. финансискиот посредник подлежи на барањата за спречување на перење пари и финансирање на тероризам во земји членки на ЕЕО или други земји со барања слични на оние пропишани со Законот.
2. финансискиот посредник е под ефективен надзор во однос на усогласеноста со условите од точка 1 на овој став
3. Субјектот презел активности врз основа на ризикот со цел да биде сигурен дека ризикот од

ndërmjetësuesit financiar, llojeve të klientëve të cilëve ndërmjetësesi financiar u ofron shërbime, si dhe shtetet në të cilat punon ndërmjetësesi.

9. Subjekti ka ndërmarr aktivitete në bazë të rrezikut me qëllim që të jetë i sigurtë se ndërmjetësesi zbaton masa efektive të bazuara mbi analizë të rrezikut të klientëve të tij dhe të pronarëve të vërtetë të klientëve të tij. Në kuadër të kësaj, subjekti është i detyruar të ndërmerr masa në bazë të rrezikut me qëllim që të vlerësojë përshtatshmërinë e politikave dhe procedura të ndërmjetësuesve që kanë të bëjnë me analizën e klientit, siç janë përdorimi i informatave publike në dispozicion për harmonizimin paraprak të ndërmjetësuesit ose me vendosjen e kontaktit të drejtëpërdrejtë me ndërmjetësesin.

10. Subjekti ka ndërmarrë aktivitete në bazë të rrezikut me qëllim që të jetë i sigurtë se ndërmjetësesi do të dorëzojë informata dhe dokumentacion të duhur për analizë të investuesve kryesorë menjëherë pasi të kërkohet nga ai, për shembull, me përfshirjen e dispozitave përkatëse në marrëveshjen të konkluduar me ndërmjetësesit ose me testimin e aftësisë së ndërmjetësuesve të

- перење пари и финансирање на тероризам кој е поврзан со деловниот однос е низок, врз основа на, меѓу другото, проценката на субјектот за работењето на финансискиот посредник, видовите на клиенти на кои финансискиот посредник им нуди услуги, како и државите во кои работи посредникот.
4. Субјектот презел активности врз основа на ризикот со цел да биде сигурен дека посредникот применува ефективни мерки базирани на анализа на ризикот на своите клиенти и на вистинските сопственици на своите клиенти. Во рамките на ова, субјектот е обврзан да преземе мерки врз основа на ризикот со цел да се процени адекватноста на политиките и процедурите на посредниците кои се однесуваат на анализа на клиентот, како што се користење на јавно достапни информации за претходната усогласеност на посредникот или со воспоставување на директен контакт со посредникот.
5. Субјектот презел активности врз основа на ризикот со цел да биде сигурен дека посредникот ќе достави информации и потребна документација за анализа на основните вложувачи веднаш откако
- sigurojnë informata për nevojën për analizë.
- (3) Masat për analizë të thjeshtësuar nga paragrafi 2 i këtij neni mund të jenë:
4. Identifikimi dhe konfirmimi i identitetit të klientit, përfshirë edhe pronarët e vërtetë, por jo edhe klientët e tyre
  5. Të nxerren konkluzione për qëllimin dhe natyrën e përcaktuar të marrëdhënies afariste dhe
  6. Ndjekje të vazhdueshme të marrëdhënies afariste.
- (4) Në rast të personave juridik nga paragrafi 1 i këtij neni, kur rreziku nga pastrimi i parave dhe financimi i terrorizmit është i zmadhuar, veçanërisht kur fondi është i dedikuar për numër të kufizuar të investuesve, subjekti është i detyruar të zbatojë masa të analizës së zgjeruar të klientit që mund të përfshijë masa të parapara me nenin 27 paragrafi (1) i këtij Udhëzimi.

Neni 29

- (1) Kur klienti është një palë e tretë, si ndërmjetësues financiar i cili është subjekt i marrëdhënies afariste, dhe kur ndërmjetësi i tillë nuk është i regjistruar si pronar i pjesëmarrjeve kapitali ose fletëaksioneve në fondin, si për shembull kur një fond i investimeve përdor ndërmjetësues financiar për të shitur pjesëmarrjet kapitale ose fletëaksionet e veta si dhe kur një investues blen fletëaksione ose pjesëmarrje kapitali përmes ndërmjetësuesve të tillë të cilët nuk bëhen pronarë ligjor të pjesëmarrjeve kapitali ose fletëaksioneve të tilla, subjekti është

ќе му биде побарано, на пример, со вклучување на соодветни одредби во договорот склучен со посредниците или со тестирање на способноста на посредниците да обезбедат информации за потребата на анализата.

- (3) Мерките за поедноставена анализа од ставот 2 на овој член може да бидат следниве:
1. идентификација и потврдување на идентитетот на клиентот, вклучувајќи ги и вистинските сопственици, но не и нивните клиенти
  2. да се извлечат заклучоци за целта и утврдената природа на деловниот однос и
  3. континуирано следење на деловниот однос.
- (4) Во случај на правни лица од ставот 1 на овој член, кога ризикот од перење пари и финансирање на тероризам е зголемен, особено кога фондот е наменет за ограничен број на инвеститори, субјектот е обврзан да примени мерки на засилена анализа на клиентот што може да ги вклучува мерките предвидени со член 27 став (1) од ова Упатство.

Член 29

- (1) Кога клиентот е трето лице, како финансиски посредник кој е субјект на деловниот однос, и кога таквиот посредник не е регистриран како сопственик на удели или акции во фондот, како на пример кога инвестициски фонд користи финансиски посредници за да ги продаде своите удели или акции како и кога

i дetyruar të zbatojë masa të analizës së klientit në bazë të rrezikut të investuesit përfundimtar si klientit të tij. Me qëllim që të përmbush detyrimet e tija për analizë, subjekti mund të mbështetet në ndërmjetësuesit në përputhje me dhe sipas kushteve të përcaktuara në nenin 42 të Ligjit.

- (2) Në raste kur subjekti nga paragrafi 1 i këtij neni, kur rreziku nga pastrimi i parave dhe financimi i terrorizmit është i ulët, subjekti mund të zbatojë masa të thjeshtësuara të analizës së klientit. Me përmbushjen e kushteve nga neni 28 paragrafi 2 i këtij Udhëzimi, masat e tilla mund të përbëhen nga grumbullim i të dhënave të identifikimit nga regjistri i pjesëmarrjeve kapitali të fondit ose ndonjë evidencë tjetër të investuesve në fondin me rëndësi të njëjtë, së bashku me të dhënat e cekura në nenin 42 të Ligjit që subjekti duhet t'i merr nga ndërmjetësuesi në afat të arsyeshëm kohor. Subjekti është i detyruar të përcaktojë atë afat kohor në pajtueshmëri me qasjen të bazuar në rrezik.
- (3) Në raste kur për subjektët nga paragrafi 1 i këtij neni, rreziku nga pastrimi i parave dhe financimi i terrorizmit është i zmadhuar, veçanërisht kur fondi është i dedikuar për numër të kufizuar të investuesve, subjekti është i detyruar që të zbatojë masat e analizës së zgjeruar që mund të përfshijë masat e parapara në nenin 27 paragrafi (1) të këtij Udhëzimi.

вложувач купува акции или удели преку таквите посредници кои не стануваат законски сопственици на таквите удели или акции, субјектот е должен да ги примени мерките за анализа на клиентот врз основа на ризикот на крајниот вложувач како на свој клиент. Со цел да ги исполни своите обврски за анализа, субјектот може да се потпре на посредниците во согласност со и според условите утврдени во член 42 од Законот.

(2) Во случај на субјекти од ставот 1 на овој член, кога ризикот од перење пари и финансирање на тероризам е низок, субјектот може да применува и поедноставени мерки за анализа на клиентот. Со исполнување на условите од членот 28 став 2 на ова Упатство, таквите мерки може да се состојат од собирање идентификациски податоци од книгата на удели на фондот или друга евиденција на инвеститорите во фондот со еднаква важност, заедно со податоците наведени во член 42 од Законот што субјектот мора да ги добие од посредникот во разумен рок. Субјектот е обврзан да го одреди тој временски рок во согласност со пристапот заснован на ризик.

(3) Во случај кога за субјектите од ставот 1 на овој член, ризикот од перење пари и финансирање на тероризам е зголемен, особено кога фондот е наменет за ограничен број на инвеститори, субјектот е обврзан да ги применува мерките на засилена анализа која може да ги вклучува мерките предвидени во член 27 став (1) од ова упатство.

KAPITULLI V

Rregulla që u referohen shtëpive të brokerimit

Dispozita hyrëse për shtëpitë e brokerimit

Neni 30

Detyrimet për zbatimin e masave, aktiviteteve dhe procedurave nga ky Kapitull dhe pjesës së parë të këtij Udhëzimi zbatohen për subjektët nga neni 2 pika 9 pika b) rreshtët 10, 11, 12, 13, 14, 15 dhe 16 të Ligjit.

Faktorë të rrezikut të produkteve, shërbimeve dhe transaksioneve që u referohen sigurimit të shërbimeve të brokerimit

Neni 31

Faktorë të rrezikut për produkte, shërbime dhe transaksione të cilat tregojnë shkallë të rrezikut më të lartë janë:

1. transaksione të pazakonta me rëndësi
2. mundësi të pagesës nga palë e tretë
3. produkti ose shërbimi përdoret për blerje, pas çfarë menjëherë pason mundësia për riblerje.

Faktorë të rrezikut që i referohen klientit në lidhje me sigurimin e shërbimeve të brokerimit

Neni 32

(1) Faktorë të rrezikut të klientit të cilat tregojnë rrezik edhe më të lartë janë:

1. Të kushtëzuar nga sjellja e klientit
  - a) investimi nuk ka ndonjë qëllim të dukshëm ekonomik
  - b) klienti kërkon riblerje ose blerje të investimit afatgjatë në periudhë të shkurtër kohore pas investimit fillestar ose

ГЛАВА V

Правила кои се однесуваат на брокерските куќи

Воведни одредби за брокерските куќи

Член 30

Обврските за спроведување на мерките, активностите и постапките од оваа Глава и првиот дел на ова Упатство се применуваат за субјектите од член 2 точка 9 точка б) алинеи 10, 11, 12, 13, 14, 15 и 16 од Законот.

Фактори на ризик на производите, услугите и трансакциите кои се однесуваат на обезбедувањето брокерски услуги

Член 31

Фактори на ризик за производи, услуги и трансакции кои упатуваат на повисок степен на ризик се:

1. невообичаено значајни трансакции
2. можност за плаќање од трето лице
3. производот или услугата се користат за купувње, по што веднаш следи можност за откуп.

Фактори на ризик кои се однесуваат на клиентот поврзани со обезбедување брокерски услуги

Член 32

(1) Факторите на ризик на клиентот што укажуваат на поголем ризик се:

1. Условени од однесувањето на клиентот
  - а) вложувањето нема очигледна економска цел
  - б) клиентот бара откуп или исплата на долгорочно вложување во краток временски период по првичното вложување или

para datës së pagesës pa sqarim të qartë, veçanërisht kur kjo sjell deri në humbje financiare ose pagesë të tarifave më të larta në barrë të klientit

c) klienti kërkon riblerje dhe shitje të fletëaksioneve të një periudhë të shkurtër kohore pa strategji të qartë ose arsyeshmëri ekonomike

ç) mospërgaditje për të dhënë informata për t'u zbatuar analizë e klientit dhe të pronarit të tij të vërtetë

d) ndryshime të shpeshta të informatave për analizë dhe të hollësirave të pagimit;

dh) klienti transferon mjete në shumë më të madhe se shuma e nevojitur për investim dhe kërkon kthim të shumës së stërpaguar

e) rrethana të dyshimta në të cilat klienti e përdor afatin e fundit për anulim

ë) përdorim të llogarive të shumëfishta pa lajmërim paraprak të subjektit, veçanërisht kur këto llogari gjenden në institucione në më shumë shtete, në veçanti në shtete me rrezik të lartë;

f) klienti dëshiron të strukturojë marrëdhënien afariste duke përdorur më tepër persona, respektivisht shoqëri nga shtete të ndryshme, në veçanti nga ato shtete të cilat janë të lidhura me rrezik më të madh nga pastrimi i parave dhe financimi i terrorizmit

2. Të kushtëzuar nga lloji i klientit:

a) klienti është shoqëri tregtare ose person tjetër themeluar në një shtet i lidhur me rrezik më

- пред датумот на исплата без јасно образложение, особено кога ова доведува до финансиска загуба или плаќање на повисоки провизии на товар на клиентот
- в) клиентот бара повторно купување и продажба на акции во краток временски период без очигледна стратегија или економска оправданост
- г) неподготвеност да се дадат информации за да се спроведе анализа на клиентот и на неговиот вистински сопственик
- д) чести промени на информациите за анализа или на деталите за плаќањето;
- ѓ) клиентот префрла средства во износ поголем од износот потребен за вложувањето и бара враќање на преплатениот износ
- е) сомнителни околности во кои клиентот го користи рокот на откажување
- ж) користење на повеќе сметки без претходно известување на субјектот, особено кога овие сметки се наоѓаат во институции во повеќе држави, а особено во државите со висок ризик;
- з) клиентот сака да го структурира деловниот однос со користење на повеќе лица односно друштва од различни држави, особено од оние држави кои се поврзани со поголем ризик од перење
- тë madh nga pastrimi i parave dhe financimi i terrorizmit, veçanërisht në një shtet që nuk i përmbush në mënyrë efektive standardet ndërkombëtare të transparencës tatimore;
- b) klienti është subjekt që jep shërbime brokerimi dhe që бën analizë të kufizuar për klientët e vet ose fare nuk бën analiza të klientëve të vet
- c) klienti është subjekt i parregulluar për investime nga persona të tretë
- ç) strukturë jotransparente e pronësisë dhe kontrollë të klientit
- d) klienti ose pronari i tij i vërtetë është person që është bartës i funksionit publik ose të ndonjë funksioni tjetër të shquar që mund t'i mundësojë të keqpërdor pozitën e vet për të përfituar përfitim privat
- dh) klienti është kompani e jorregulluar e cila vepron si aksionar i emëruar (nominee)
- e) të punuarit e klientit, për shembull mjetet e klientit burojnë nga veprimtari në sektorë të cilët janë të lidhur me rrezik të lartë të krimit financiar
- (2) Faktorët e rrezikut të klientit të cilat tregojnë një rrezik më të ulët janë:
8. Klienti është investues institucional statusi i të cilit është konfirmuar nga organ shtetëror nga vendi ose vend anëtar të EEA-së
9. Klienti është organ shtetëror në kuadër të vendit ose vend anëtar të EEA-së

пари и финансирање на тероризам

2. Условени од видот на клиентот:

- а) клиент е трговско друштво или друго лице основано во држава поврзана со поголем ризик од перење пари и финансирање на тероризам, а особено во држава која не ги исполнува ефективно меѓународните стандарди за даночна транспарентност;
- б) клиентот е субјект кое дава брокерски услуги и кое врши ограничена анализа на своите клиенти или воопшто не врши анализа на своите клиенти
- в) клиентот е нерегулиран субјект за вложувања од трети лица
- г) нетранспарентна сопственичката структура и контрола на клиентот
- д) клиентот или неговиот вистински сопственик е лице кое е носител на јавна функција или е на друга истакната функција што може да му овозможи да ја злоупотреби својата позиција за стекнување приватна корист
- ф) клиентот е нерегулирана компанија која дејствува како номиниран (nominee) акционер
- е) работењето на клиентот, на пример средствата на клиентот потекнуваат од дејности во сектори кои се поврзани со висок ризик од финансиски криминал

(2) Факторите на ризик на клиентот што укажуваат на помал ризик се:

3. Клиенти се институции финансиски
нë куадер тe vendit ose vend anëtar
тe EEA-së

Факторë тe rrezikut qe u referohen
shteteve dhe zonave gjeografike në
lidhje me sigurimin e shërbimeve të
brokerimit

Neni 33

Факторë тe rrezikut nga shtete dhe zona
gjeografike të cilat tregojnë një rrezik
më të lartë:

1. investuesi ose kujdestari i tij ka seli në vend qe është i lidhur me rrezik më të madh nga pastrimi i parave dhe financimi i terrorizmit
2. mjetet burojnë nga një shtet në lidhje me rrezik më të madh nga pastrimi i parave dhe financimi i terrorizmit.

Masa për analizë në lidhje me ofrimin
e shërbimeve të brokerimit

Neni 34

(1) Subjekti është i detyruar të zbatojë
analizë të zgjeruar të klientit kur
rreziku lidhur me marrëdhënien
afariste është i lartë.

(2) Masat e analizës së zgjeruar mund
të jenë:

1. të identifikojë dhe, nëse është e nevojshme, të konfirmojë identitetin e investuesve kryesorë të klientit, nëse klienti është kompani e jorregulluar investuese qe vepron si palë e tretë dhe
2. përcaktimin e arsyes për çdo pagesë ose transfer nga dhe ndaj një palë të tretë qe nuk është e kontrolluar.

1. клиентот е институционален инвеститор чиј статус е потврден од државен орган од земјата или од земја членка на ЕЕО
2. клиентот е државен орган во рамките на земјата или земја членка на ЕЕО
3. клиентот е финансиска институција во рамките на земјата или земја членка на ЕЕО

Фактори на ризик кои се однесуваат на држави и географски подрачја поврзани со обезбедување брокерски услуги

Член 33

Фактори на ризик од земји и географски подрачја кои укажуваат на поголем ризик:

1. инвеститорот или неговиот старател има седиште во земја поврзана со поголем ризик од перење пари и финансирање на тероризам
2. средствата потекнуваат од држава поврзана со поголем ризик од перење пари и финансирање на тероризам.

Мерки за анализа во врска со давањето брокерски услуги

Член 34

- (1) Субјектот е обврзан да применува мерки на засилена анализа на клиентот кога ризикот поврзан со деловниот однос е висок.
- (2) Мерките за засилена анализа може да бидат:
  1. да го идентификува и, доколку е потребно, да го потврди идентитетот на основните вложувачи на клиентот, доколку клиентот е нерегулирана

- (3) Кур субјекти, në bazë të nenit 10 të Ligjit, do vlerësojë se klienti është me rrezik të ulët nga pastrimi i parave dhe financimi i terrorizmit, mund të zbatojë masat e analizës së thjeshtësuar të përcaktuara në nenin 13 të këtij Udhëzimi.

KAPITULLI VI.

Mbrojtja e të dhënave personale

Neni 35

- (1) Subjekti është i autorizuar të mbledh, përpunojë, ruajë, dorëzojë dhe përdor ato të dhëna personale të cilat në përputhje me këtë Udhëzim janë të nevojshme për vlerësimin e rrezikut dhe zbatimin e procedurës për analizë të klientit.
- (2) Gjatë zbatimit të procedurës për analizë të klientit në përputhje me këtë Udhëzim, e me qëllim të sigurohet saktësia e të dhënave personale, identifikim të qartë të personave në të gjitha rastet të përcaktuara me politikat e brendshme të subjektit të miratuara në përputhje me Ligjin dhe këtë Udhëzim, subjekti ka të drejtë të përpunimit të të dhënave personale të grumbulluara me kopjimin e dokumenteve përkatëse për identifikim personal dhe dokumente të tjera publike të lëshuara nga organet kompetente shtetërore, me përdorimin e masave përkatëse teknike dhe organizative për mbrojtje të të drejtave dhe lirive të personit për të cilin mbledhen të dhënat.
- (3) Subjekti është i detyruar që me politikat e brendshme (Programi nga neni 11 të Ligjit ose Vlerësimin

- инвестициска компанија која дејствува како трето лице и
2. утврдување на причината за секое плаќање или пренос од или кон трето лице кое не е проверено.
- (3) Кога субјектот, врз основа на член 10 од Законот, ќе процени дека клиентот е со низок ризик од перење пари и финансирање тероризам, може да ги применува мерките за поедноставена анализа утврдени во член 13 од ова Упатство.

ГЛАВА VI.

Заштита на лични податоци

Член 35

- (1) Субјектот е овластен да ги собира, обработува, чува, доставува и користи оние лични податоци кои согласно ова Упатство се потребни за проценка на ризикот и спроведување на постапка за анализа на клиентот.
- (2) При спроведување на постапката за анализа на клиентот согласно ова Упатство, а со цел да се осигура точноста на личните податоци, недвосмислена идентификација на лицата во сите случаи пропишани со интерните политики на субјектот донесени во согласност со Законот и ова Упатство, субјектот има право на обработка на личните податоци прибрани со копирање на соодветни документи за лична идентификација и други јавни исправи издадени од страна на надлежните државни органи, со примена на соодветни технички и организациски мерки за заштита

тë rrezikut) të përcaktojë përfshirjen e të dhënave të nevojshme për vlerësimin e rrezikut dhe zbatimin e procedurës së analizës. Vëllimi i të dhënave të cilat kërkohen nga klienti duhet të jetë proporcional me rrezikun që për subjektin rrjedh nga një marrëdhënie të caktuar afariste ose transaksion.

- (4) Subjekti është i detyruar që me politika të brendshme të përcaktojë trajtimin ndaj klientit kur ekzistojnë kufizime nga neni 61 të Ligjit.

Neni 36

- (2) Ky udhëzim hyn në fuqi në ditën e tetë nga dita e publikimit në "Gazetën zyrtare të Republikës së Maqedonisë".

Shkup
18.01.2019

Komisioni i letrave me vlerë i
Republikës së Maqedonisë
Kryetar
Nora Aliti

на правата и слободите на лицето за кое се собираат податоци.

- (3) Субјектот е должен со интерните политики (Програмата од член 11 од Законот или проценката на ризик) да го пропише опфатот на податоците потребни за проценката на ризикот и спроведувањето на постапката за анализа. Обемот на податоците кои се бараат од клиентот треба да биде пропорционален на ризикот кој за субјектот произлегува од одреден деловен однос или трансакција.
- (4) Субјектот е обврзан со внатрешни политики да го пропише постапувањето кон клиентот кога постојат ограничувањата од член 61 од Законот.

Член 36

- (1) Ова упатство влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во “Службен весник на Република Македонија”.

Скопје
18.01. 2019 година

Комисија за хартии од вредност
Република Македонија
Претседател
Mr.Sc. Nora Aliti